

Veniturile acumulate de Fisc le-au depășit pe cele de la Vamă, în ianuarie 2019

2

Comerțul exterior, plafonat de realități

3

Moldovenii care muncesc în străinătate au strâns 404 miliarde de lei în 5 ani

4

Companiile autohtone pot concura pentru obținerea titlului „Marca comercială a anului”

Companiile din R. Moldova pot concura pentru obținerea titlului „Marca comercială a anului”. Concursul ajuns la cea de-a XVI-a ediție a fost lansat la Chișinău, iar dosarele pot fi depuse până la 1 aprilie 2019, transmite MOLDPRES.

Concursul „Marca comercială a anului” a fost inițiat în anul 2003 și are drept scop promovarea practicilor de succes în domeniul businessului, familiarizarea consumatorilor cu cele mai bune mărci de pe piața autohtonă, precum și remarcarea celor mai competitive întreprinderi din Republica Moldova.

Președintele Camerei de Comerț și Industrie, Sergiu Harea, a declarat că pe parcursul anilor 2003–2018, la concurs au participat circa 1400 de mărci comerciale. Anul trecut, la acesta au aplicat circa 120 de companii. Harea a adăugat că de la an la an numărul producătorilor care își înregistrează marca comercială este în creștere, în condițiile în care produsele cu denumire de origine au un preț dublu pe piață față de un produs care nu are o marcă comercială.

Ediția curentă a concursului numără în total 12 nominalizări. Parti-

cipantii vor concura pentru premiul mare – Mercuriul de Aur, medalii de aur, de argint și de bronz. Companiile participante vor fi apreciate, la prima etapă – de mai mulți consumatori, iar la cea de-a doua etapă – de o echipă de experți.

Potrivit directorului general al Agenției de Stat pentru Proprietate

Intellectuală, Lilia Bolocan, concursul are menirea de a spori competitivitatea și de a promova produsul autohton.

De asemenea, a fost lansată și campania de depunere a dosarelor pentru concursul „Premiul pentru realizări în domeniul calității produselor și serviciilor”. Acesta

este decernat anual, în bază de concurs, pentru rezultate în domeniul calității, precum și pentru aplicarea metodelor eficiente de management al calității.

Câștigătorii concursurilor vor fi premiați la 31 mai curent, la Gala businessului moldovenesc.

MOLDPRES

Curs valutar
20.02.2019

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.1288
EUR	1	19.3273
UAH	1	0.6305
RON	1	4.0683
RUB	1	0.2588

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

În atenția companiilor – entități de interes public!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.:
022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market

în toate oficiile “Poșta Moldovei” din țară

sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agenția “Ediții Periodice” (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Veniturile acumulate de Fisc le-au depășit pe cele de la Vamă, în ianuarie 2019

Serviciul Fiscal de Stat a acumulat la bugetul de stat, pe parcursul lunii ianuarie a acestui an, venituri în sumă de 1301,88 mln lei, cu o creștere de 11,4 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut. În același timp, Serviciul Vamal a colectat 1235,98 mln lei. "Asta ar însemna că dacă în anii trecuți motorul creșterii veniturilor fiscale a fost Serviciul Vamal, în perioada 2018–2019 locomotiva creșterii veniturilor la bugetul de stat este Serviciul Fiscal de Stat", a afirmat directorul adjunct al Serviciului Fiscal de Stat (SFS), Igor Țurcanu.

Directorul adjunct al SFS a menționat, în cadrul unui interviu acordat agenției Moldpres, că această schimbare se datorează administrării fiscale eficiente, climatului mai favorabil pentru contribuabili, inclusiv reformei fiscale, instituirii cotei unice de 12 la sută la impozitul pe venit, precum și luptei cu salariile în plic.

Igor Țurcanu a precizat că pe parcursul anului 2018 au fost desfășurate mai multe acțiuni pentru a combate fenomenul „salariilor în plic”, în urma cărora la bugetul de stat au fost calculate suplimentar plăți în sumă de peste 42 mln lei. Pe de altă parte, reducerea cotelor la impozitul pe venit stimulează achitarea salariilor oficiale, a opinat Țurcanu.

Sursa citată a adăugat că în ultimii ani, Fiscul a desfășurat mai multe acțiuni pentru a sensibiliza cetățenii că este mai corect să-ți declari singur veniturile și să achizițezi impozitele, decât să fie aplicate măsuri de constrângere. Totodată, instituția și-a propus să asigure o administrare fiscală eficientă, să sporească nivelul de profesionalism al angajaților, să aplice un tratament corect față de contribuabilii și să continue programul de conformare a acestora.

Potrivit datelor Ministerului Finanțelor, în anul 2018 veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 36 410,4 milioane lei, în creștere cu 7,3% (2 463,0 mln lei) față de anul 2017.

Pe site-ul instituției a fost plasat un raport care precizează că, pe parcursul anului 2018, cele mai mari venituri la bugetul de stat au fost acumulate de către Serviciul Vamal. Astfel, valoarea absolută a veniturilor administrate de către Serviciul Vamal a constituit 21 410,3 mln lei, cu 1 037,7 mln lei sau 5,1% mai mult comparativ cu anul 2017. În același timp, veniturile administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au ridicat la 16 475,6 mln lei, fiind mai mari cu 15,1% (2 160,2 mln lei) față de anul 2017.

Din suma totală de venituri, încasările din impozite și taxe au constituit 34 057,9 mln lei, cu 9,2% mai mult față de anul trecut. Încasările din impozite pe venit au alcătuit 6 865,9 mln lei, fiind realizate la nivel de 112,5% față de planul precizat. Comparativ cu anul 2017, acestea sunt mai mari cu 23,9 la sută (1 324,5 mln lei).

Veniturile administrate de către Ministerul Finanțelor și alte autorități/instituții bugetare s-au cifrat la 1 036,7 mln lei, fiind executate în proporție de doar 40%, față de planul precizat, drept motiv fiind neîncasarea granturilor, a veniturilor colectate și a altor venituri.

Potrivit Ministerului Finanțelor, în anul 2018, cheltuielile și activele nefinanciare ale bugetului de stat au constituit 38 685,1 mln lei. Comparativ cu anul 2017, cheltuielile s-au

majorat cu 9,0%, gradul de executare față de planul precizat fiind de 92,1%, inclusiv:

– componenta de bază – 37 642,1 mln lei (96,8% față de planul precizat pe an);

– proiecte finanțate din surse externe – 1 043,0 mln lei (33,3% față de planul precizat pe an).

Comparativ cu anul 2017, acestea sunt mai mari cu 9,0 la sută (3 206,0 mln lei), dintre care:

– Servicii în domeniul economiei – cu 1 014,7 mil. lei;

– Protecție socială – cu 782,4 mln lei;

– Învățământ – cu 729,1 mln lei;

– Ordine publică și securitate națională – cu 336,5 mln lei;

– Ocrotirea sănătății – cu 186,4 mln lei.

Executarea bugetului de stat, în anul 2018 s-a încheiat cu un deficit în sumă de 2274,7 mln lei, constituind 44,9% față de planul precizat (5 062,5 mln lei) sau cu 2787,8 mln lei mai mic, precizează Ministerul Finanțelor.

Legea bugetului de stat pentru anul 2019 prevede venituri în sumă de 42,1 miliarde lei și cheltuieli de 47,6 miliarde lei. Deficitul estimat este de 5,5 miliarde lei și urmează a fi finanțat atât din surse externe, cât și cele interne.

Lilia ALCĂZĂ

HOTĂRÂRE cu privire la radierea unor valori mobiliare din Registrul de stat al valorilor mobiliare

Nr. 6/1 din 11.02.2019 (în vigoare 11.02.2019)
Monitorul Oficial al R. Moldova
nr. 49-58 art. 335 din 15.02.2019

(Hotărârea CA nr. 49/16 din 01.11.2018), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare radierea valorilor mobiliare emise anterior de societățile pe acțiuni enumerate în Anexa la prezenta Hotărâre, urmare a radierii acestora din Registrul de stat al persoanelor juridice.

2. Prezenta Hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a CNPF (www.cnpf.md).

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE
Valeriu CHIȚAN

Nr. 6/1.

Chișinău, 11 februarie 2019.

Anexă la Hotărârea CNPF nr. 6/1 din 11.02.2019

Nr.	Denumirea societății pe acțiuni	IDNO	Cod ISIN	Nr. acțiunilor emise	Valoarea nominală /lei	Capital social
1	SA "CONCORDIA-SOR" (CONCORDIA-SOROCA SA)	1003607012871	MD14COSO1009	283907	1	283907
2	BC "OGUZBANK" SA	1012611000145	MD14OGUZ1008	229677	100	22967700
3	SA "Centrul de cultură și artă Luceafărul"	1013600015391	MD14LUF1007	1000	50	50000
4	SA "IDEEA ASIGURĂRI"	1002600049947	MD14IDEEA1008	120000	100	12000000
5	SA "INDFRIGOSERVICE"	1004600018479	MD14INDF1002	20000	1	20000
6	SA "ICAR-VULCĂNEȘTI"	1018611002484	MD14ICAR1004	151390	5	756950
7	SA "ANHELOU"	1018608001474	MD14ANHE1007	100	1	100
8	SA "RTS-SPICUȘOR"	1003605000425	MD14PICU1002	83986	10	839860
9	SA "ACVA-TRAIDING"	1018608001429	MD14ATRA1003	100	1	100
10	SA "ZIDARUL-2"	10036080006783	MD14ZIDA1003	35499	20	709980
11	SA "FERTILITATEA -CĂUȘENI"	10036080006705	MD14FECU1008	155535	10	1555350
12	SA "VELIER-VIO"	1002600010918	MD14VEVI1001	19439	1	19439
13	SA "T.V.S."	1016600042213	MD14TVSC1005	10000	1	10000

Participația unică de 63,8865% din acțiunile nou-emise ale Moldindconbank a fost vândută la Bursa de Valori a Moldovei pentru 760,11 milioane de lei

Aceste titluri de valoare (3173751 acțiuni la prețul de 239,5 lei per acțiune), în numele Guvernului Republicii Moldova, au fost achiziționate de Agenția Proprietății Publice pentru vânzarea ulterioară la Bursa de Valori a Moldovei prin licitație cu strigare într-un singur pachet.

Acțiunile oferite spre vânzare pot fi achiziționate numai de persoanele care au obținut permisiunea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei în conformitate cu Legea privind activitatea băncilor. Singura companie care a obținut până în prezent această permisiune este Doverie – Invest din Bulgaria, care a semnat cu Agenția Proprietății Publice un pre-contract de procurare a noilor acțiuni Moldindconbank. Câștigătorul licitației va fi determinat numai pe baza prețului oferit pentru acțiuni.

Agenția InfoMarket a anunțat anterior că guvernul moldovean a adoptat o decizie privind cumpărarea și denaționalizarea acțiunilor Moldindconbank, iar în viitor, Agenția Proprietății Publice va oferi pachetul de acțiuni spre vânzare.

Este de remarcat faptul că o procedură similară a fost aplicată anterior acțiunilor unei alte bănci cu valoare sistemică – Moldova-Agroindbank: la licitația Bursei de Valori a Moldovei au fost vândute 426365 acțiuni (41,09%) scoase la vânzare cu prețul stabilit inițial de 1059,03 lei. Cumpărătorul a fost un consorțiu internațional de investitori în componența BERD, Invalda INVL și Horizon Capital, care au achiziționat acțiuni ale Moldova – Agroindbank cu 451,53 milioane lei (23,03 milioane euro).

Moldindconbank este o bancă cu valoare sistemică, a doua ca mărime bancă pe piața din Moldova. Aceasta reprezintă aproximativ 23,2% din depozitele persoanelor fizice, iar deponenții săi sunt 604 mii de persoane. În același timp, Moldindconbank se situează pe primul loc după numărul cardurilor în circulație, cu o cotă de 37,8%. O sumă semnificativă de plăți simple și de trezorerie trec prin intermediul Moldindconbank, fiind o bancă importantă pentru economia națională.

Banca Națională a Moldovei organizează consultări publice cu privire la proiectul de regulament privind activitățile de creditare ale furnizorilor de servicii de plată nebancaire

Acest document a fost elaborat în legătură cu modificările legislative, conform cărora s-a extins domeniul de activitate al societăților de plată, al furnizorilor de servicii poștale și al companiilor emitente de monedă electronică (în general, furnizorii de servicii de plată nebancaire): acum li se permite să emită împrumuturi utilizatorilor.

În conformitate cu amendamentele adoptate în octombrie 2018, Banca Națională trebuie să elaboreze și să aprobe reglementările relevante. Regulamentul vizează stabilirea principiilor generale pentru implementarea activităților de creditare de către furnizorii de servicii de plată nebancaire, definind principalele cerințe pe care trebuie să le respecte furnizorii de servicii de plată nebancaire.

După cum se menționează în nota explicativă a documentului, obiectivul proiectului este de a crea noi reguli referitoare la împrumuturile acordate de furnizorii de servicii de plată nebancaire, asigurând, în același timp, un nivel adecvat de protecție pentru utilizatori și toate părțile implicate în acest proces. Clauza prevede condițiile de acordare a împrumuturilor, clasificarea împrumuturilor și a dobânzilor aferente, stabilirea provizioanelor asociate riscurilor de credit.

Cerințele de raportare și supraveghere în acest domeniu sunt, de asemenea, descrise. Principala condiție pentru emiterea de împrumuturi de către furnizorii de servicii de plată nebancaire este aceea că resursele financiare trebuie asociate exclusiv cu serviciile de plată și numai în cazul în care se simplifică implementarea serviciilor de plată, în conformitate cu prevederile legale.

De menționat că, în conformitate cu cerințele stabilite, furnizorii de servicii de plată nebancaire vor putea oferi împrumuturi legate de serviciile de plată menționate numai dacă împrumutul este subsidiar și poate fi furnizat exclusiv în legătură cu operațiunea de plată, dacă fondurile sunt acoperite prin linia de credit pentru utilizatorul serviciului de plată și/sau emiterea cardurilor de plată și a altor instrumente de plată. Creditele nu vor fi furnizate din fonduri primite sau reținute pentru a efectua tranzacții de plată și vor fi rambursate în termen de până la 12 luni. Proiectul este expus spre consultare până pe 21 februarie.

ANRE dezmente informațiile despre posibile majorări ale tarifelor la gazele naturale și energia electrică

În contextul informațiilor apărute în presă referitoare la majorarea tarifelor la gazele naturale și energia electrică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a comunicat că acestea reprezintă un fals, care are drept scop inducerea în eroare a consumatorului.

"ANRE nu a discutat și nici nu are în plan o decizie privind o astfel de majorare de tarife. Agenția a fost sesizată de către mai mulți consumatori în legătură cu astfel de informații promovate inclusiv de unii politicieni, ceea ce ne-a determinat să venim public cu această comunicare care să infirme falsurile promovate de persoanele respective", se subliniază în comunicatul Agenției.

ANRE a făcut un apel către reprezentanții mass media să verifice în mod oficial informațiile de acest gen, înainte de a le publica. Agenția și-a exprimat deschiderea de a conlucra cât mai operativ cu presa, ambele părți având interesul de a informa corect cetățenii și a preveni inducerea în eroare de către persoane rău-intenționate.

InfoMarket

Comerțul exterior, plafonat de realități

Biroul Național de Statistică a publicat datele privind activitatea de comerț exterior al Republicii Moldova în anul 2018. În linie cu semnalele ridicate de majoritatea economiștilor, exporturile au crescut cu 11,6 la sută, în timp ce importurile au avut o viteză de creștere relativ mai mare, de 19,3 la sută.

Este al treilea an consecutiv când exporturile sunt în expansiune, după căderea dramatică din 2015, când livrările de mărfuri moldovenești pe piețele externe s-au diminuat cu 15,9 la sută. Aceeași traiectorie au urmat-o și importurile care, de fapt, aveau „o misiune” mult mai grea, după declinul relativ din 2014, care însă s-a accentuat considerabil în anul următor la 25 la sută.

Ultimii zece ani au fost poate unii dintre cei mai zburcamași pentru comerțul exterior din perioada de după anul 2000, când, după o cădere bruscă, urma o revenire, care dura un an-doi, apoi din nou un declin. A urmat perioada recuperării din anii 2016-2018.

Este adevărat, mulți se așteptau la recorduri în 2018. Exporturile vor depăși 3 miliarde de dolari SUA, iar importurile 6 miliarde dolari. Ponderea UE va ajunge la 70 la sută din total exporturi. Prognozele arătau bine. Visam cu ochi deschiși după ascensiunea comerțului exterior în prima jumătate de an.

Și Ministerul Economiei și Infrastructurii se aștepta la o creștere a exporturilor cu 25,8 la sută, până la puțin peste 3 miliarde de dolari SUA, iar a importurilor cu 23,8 la sută, până la aproape 6 miliarde de dolari SUA.

După prima jumătate de an, existau toate motivele să credem într-un salt important, exporturile erau în creștere cu 27,9 la sută, iar importurile cu 25,39 la sută. Ponderea țărilor UE era în creștere și se apropia tot mai mult de 70 la sută. A urmat însă o scădere pe sfârșit de an, mai ales în ultimul trimestru, ce a dus la o temperare a creșterii. Este un motiv de alarmă această evoluție?

Este clar că cifrele mai urmează să fie analizate, prin prisma

tuturor componentelor și domeniilor, precum și a mediului extern, pentru a vedea unde și cum s-a produs această creștere mai moderată în raport cu prima jumătate a anului. Important este că s-a mers pe trendul ce a urmat după 2014. Că exporturile și importurile s-au menținut pe creștere. Că, indiferent de faptul s-au confirmat sau nu prognozele, a fost atins un nivel record.

Primele concluzii pe care le sugerează statisticile oficiale. Ponderea exporturilor de mărfuri autohtone a crescut până la 68,4 la sută din total exporturi, față de 67,7 la sută în 2017. În condițiile unei creșteri anemice în industrie și agricultură, majorarea cu 12,9 la sută a livrărilor de mărfuri autohtone pe piețele externe este sugestivă, comparativ cu un avans de 9 la sută a reexporturilor de mărfuri străine în 2018.

O a doua concluzie. Ponderea Uniunii Europene a fost în creștere, chiar dacă nu cea așteptată. Exporturile de mărfuri destinate țărilor UE au atins în anul trecut cota de 68,8 la sută în total exporturi, față de 65,8 la sută în 2017.

România și-a consolidat poziția de principala piață de desfacere pentru mărfurile din Republica Moldova, după o creștere în anul 2018 a livrărilor de bunuri moldovenești pe piața românească cu 31,9 la sută, aproape dublu față de anul precedent, când exporturile au crescut cu 17,1 la sută.

Este cea de-a doua cea mai mare creștere a exporturilor din Republica Moldova în România după anul 2011, când a fost înregistrată o majorare cu 52,8 la sută. Însă după o scădere în anul 2012 și o creștere anemică în următorii trei ani, România înregistrează cea mai mare performanță în exporturile din Republica Moldova.

Statisticile oficiale arată că exporturile din Republica Moldova pe piața românească s-au ridicat în anul trecut la 792,3 milioane de dolari SUA, o valoare de 3,5 ori mai mare față de livrările realizate pe cea mai mare piață ca mărime din est, cea a Federației Ruse și au depășit cu 377 milioane de dolari exporturile spre țările CSI.

Potrivit BNS, în anul 2018 exporturile de mărfuri au totalizat 2,7 miliarde dolari SUA. Ascensiunea livrărilor pe piața externă în por-

ție de 90 la sută este determinată de creșterea exporturilor către Uniunea Europeană cu 16,6 la sută. Trei țări-membre ale Uniunii Europene, respectiv România, Italia și Germania, au ocupat primele trei poziții în clasamentul statelor partenere în comerțul exterior, ponderea cărora în totalul exporturilor moldovenești se cifrează la 48,8 la sută.

În al treilea rând, dar nu ultimul, este creșterea ponderii exporturilor de mașini și echipamente pentru transport, de la cota de 15,9 la sută în total exporturi în 2016, la 17,8 la sută în 2017 și 21,7 la sută în 2018. Și chiar dacă această categorie de exporturi nu ocupă prima poziție, ea se apropie tot mai mult de exporturile de produse alimentare și animale, care a avut o cotă de 22,7 la sută în anul trecut și livrările de articole manufacturate diverse care au reprezentat 22,6 la sută în total exporturi.

O altă concluzie este că nu s-a reușit stabilizarea livrărilor de mărfuri moldovenești pe piețele din Est, ponderea țărilor CSI s-a redus de la 19,09 la sută în 2017 la 15,37 la sută în 2018, iar cea a Federației Ruse a coborât la 8 la sută. Nu se pune, probabil, problema revenirii la volumele de odinioară, însă relația cu o piață, considerată tradițională, este o oportunitate care nu ar trebui să fie neglijată.

Alt factor, negativ, este că a crescut discrepanța între ritmul de creștere a exporturilor și importurilor, în 2017 raportul a fost de 18,6 la sută față de 20,2 la sută, în 2018 însă diferența a fost și mai mare: 11,6 la sută și 19,3 la sută.

Statisticienii constată că decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor Republicii Moldova a determinat acumularea în anul 2018 a unui deficit al balanței comerciale în valoare de 3,1 miliarde dolari SUA, cu 651,1 milioane dolari SUA mai mare, comparativ cu cel înregistrat în anul 2017.

Cu țările Uniunii Europene, balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 989,6 milioane dolari SUA, iar cu țările CSI – cu un miliard, respectiv, cu 197,3 milioane dolari SUA și 290,1 milioane dolari SUA mai mare, față de cel înregistrat în anul 2017.

Vlad Bercu

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar IBAN MD24VI000002251311138MDL

În programul de creditare a tinerilor antreprenori vor participa în calitate de intermediari nouă instituții financiare din Moldova

Anunțul a fost făcut de Ministerul Finanțelor, care a subliniat că inițiativa a fost susținută de nouă instituții financiare participante intermediare, cu care a semnat acorduri de colaborare.

Beneficiarii potențiali de împrumuturi pot să se adreseze la următoarele instituții financiare: Moldindconbank; Mobiasbancă-Groupe Societe Generale; MoldovaAgroindbank; Comerțbank; Fincombank; Moldcredit; EuroCredit-Bank; Energbank și Procredit Bank.

Facilitatea de Creditare pentru Tineri la rate reduse cu două puncte procentuale este deja operațională, antrenând în procesul de implementare filialele băncilor partenere de pe întreg teritoriul țării.

Principalele condiții de eligibilitate pentru tineri: vârsta beneficiarilor tineri potențiali cuprinsă între 18 și 35 ani, la momentul depunerii cererii de credit; suma maximală a unui sub-împrumut-până la 1,5 mil. lei; activitățile eligibile și scopul cheltuielilor finanțate-mărfuri și servicii, inclusiv capital circulant; tinerii vor deține cel puțin 75 la sută din proprietatea întreprinderii/afacerii; beneficiarii pot fi persoane fizice și juridice înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, în paralel cu “Prima Casă”, autoritățile vin cu suport pentru tineri și în lansarea și dezvoltarea afacerilor.

1400 de solicitanți și-au procurat locuințe în cadrul programului guvernamental „Prima Casă”

Anunțul a fost făcut de Ministerul Finanțelor, potrivit căruia în anul 2018, întru executarea Legii nr. 293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat “Prima casă”, a fost lansat Programul de stat “Prima casă”.

Implementarea Programului este realizată prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe în cadrul Programului.

La moment, la Program participă cinci bănci comerciale: BC “Moldova-Agroindbank” SA, BC “Moldindconbank” SA, BC “Victoriabank” SA, BC “Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA și BC “Eximbank” SA.

Din momentul lansării Programului, în martie 2018, până la 11 februarie 2019 au fost înregistrate 1500 cereri privind acordarea creditului în cadrul Programului, dintre care: 1399 – garanții de stat active; o garanție a fost stinsă pe motivul rambursării anticipate a creditului; 15 cereri sunt acceptate și urmează să fie semnate contractele de credit; 14 – sunt depuse complet și prezentate comisiei spre examinare; 27 cereri sunt în analiză; patru cereri au fost respinse pe motivul necorespunderii criteriilor de eligibilitate; 40 cereri au fost retrase de bănci din diverse motive.

Suma totală a garanțiilor de stat emise este de 337,5 mil. lei. Suma totală a creditelor acordate de către bănci este de 675,0 mil. lei. Valoarea medie a locuințelor procurate este de 564,2 mii lei. Din 1400 beneficiari, 1021 sunt familii tinere, iar 379 – sunt tineri necăsătoriți. Suprafața medie a locuințelor procurate prin intermediul Programului este de 59,4 m.p. Vârsta medie a solicitanților este de 31 ani.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Nina DOSCA,

Elena VASILACHE, Mihai DORUC,

Ramona NICULCEA, Alexandru CHIRTOCA.

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00002249111050MDL

BC “Victoriabank”, SA., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul

de vedere al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup” SRL

Moldovenii care muncesc în străinătate au strâns 404 miliarde de lei în 5 ani

Cei aproape un milion de moldoveni plecați în ultimii cinci ani la muncă în UE și în CSI au adunat economii echivalente a 404 miliarde lei pe care le țin în băncile străine, potrivit datelor Băncii Mondiale, adică de 1,4 ori mai mult decât au moldovenii de acasă în băncile autohtone.

Pe ani, cea mai mare sumă moldovenii care muncesc în străinătate au depozitat-o în băncile din străinătate în anul 2017 – echivalentul a 91,3 miliarde lei sau 51,2% din PIB. După criza bancară din anul 2014, plasamentele moldovenilor în străinătate au crescut constant, la sfârșitul anului 2014 suma se cifra la 78,5 miliarde lei, în 2015 – 76 miliarde lei, iar în 2016 – 83,7 miliarde lei.

Cele 404 miliarde lei adunate de moldovenii plecați în străinătate de-a lungul celor cinci ani înseamnă circa 404 mii de lei de persoană.

Din datele prezentate de Banca Mondială, rezultă faptul că un muncitor care lucrează în străinătate economisește în medie o sumă de 5-7 ori mai mare decât cea pe care o trimite în țară. Cum în Republica Moldova intră anual între 1 și 1,2 miliarde USD prin sistemele de transfer, asta ar însemna că cei un milion de moldoveni economisesc în medie câte 80 miliarde lei anual.

Este cunoscut faptul că sumele trimise de un emigrant în țară scad pe măsură ce perioada de timp petrecută în străinătate crește. Cum o mare parte dintre moldovenii din străinătate au plecat în ultimii cinci ani, este foarte probabil ca sumele trimise de aceștia în Republica Moldova (ca procent din economii) să fie mai mari decât în cazul țării lor ai căror emigranți au plecat cu 10-15 ani în urmă. Rata economisirii în rândul muncitorilor emigranți este de 50%, cifră care pare extrem de mare, de obicei, veniturile acestor oameni se situează sub medie, iar în acest context, pare imposibil să economisești jumătate din venit. Prin urmare, dacă anual sunt trimiși în țară echivalentul a 1,2 miliarde USD, înseamnă că o sumă cel puțin echivalentă este depusă în bănci sub formă de economii. Cu alte cuvinte, muncitorii moldoveni din străinătate dețin circa 29 de miliarde de euro, bani care nu sunt aduși în Republica Moldova din diverse motive.

Este clar că o parte dintre moldovenii care lucrează în străinătate nu se vor mai întoarce, indiferent de oportunitățile pe care le va oferi Re-

publica Moldova. Aceștia s-au integrat în țările în care lucrează, copiii lor s-au născut acolo, iar aici nu îi mai așteaptă nimic.

Totodată, o parte dintre moldovenii care muncesc în străinătate s-ar întoarce și ar porni afaceri, dar autoritățile nu au un program coerent prin intermediul căruia să îi ajute. Există programul Pare 1+1, dar volumul banilor investiți din remitențe abia dacă depășește 2%. În plus, în ultimii ani în Republica Moldova nu s-a întâmplat nimic spectaculos – învățământul face pași mari înapoi, iar mediul de afaceri abia mai răsuflă.

REMITENȚE CU 5,6% MAI MULT ÎN 2018 FAȚĂ DE ANUL PRECEDENT

Datele Băncii Naționale a Moldovei arată că în 2018, volumul total al transferurilor bancare de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice din Republica Moldova a constituit 1,2 miliarde USD. De menționat că 83,7 la sută din transferuri au fost efectuate prin sisteme de remitere de bani (în USD, EUR și RUB), în principal, fără deschiderea conturilor bancare, iar 16,3 la sută sunt transferuri bancare (în diverse valute) prin sistemul SWIFT prezentate în valoare brută.

Valoarea în USD a transferurilor totale din anul 2018 s-a majorat cu 5,6 la sută comparativ cu anul 2017 (1 199,97 mil. USD), inclusiv cu 2,5 puncte procentuale, în principal, ca urmare a aprecierii EUR față de USD (calcul conform cursurilor oficiale zilnice ale BNM). Majorarea reală a valorii transferurilor totale constituie 3,1 la sută. Aceasta s-a produs ca rezultat al impactului majorării transferurilor în EUR cu 19,9 la sută și al diminuării transferurilor în RUB cu 17,1 la sută. Astfel, în anul 2018, structura valutară a transferurilor (recalculate în USD) a fost următoarea: USD – 549,17 mil., EUR – 626,60 mil., RUB – 78,23 mil. și alte valute 12,84 mil.

În ceea ce privește originea transferurilor, cele din CSI provin în special din Rusia, care deține o pondere absolută de 95,8 la sută. Transferurile din alte state ale CSI au următoarele ponderi: Ucraina – 1,5 la sută, Kazahstan – 0,9 la sută, Uzbekistan – 0,7 la sută, Belarus – 0,4 la sută, Azerbaidjan – 0,3 la sută și restul statelor CSI – 0,4 la sută.

În cadrul transferurilor din UE, transferurile din Italia au cea mai mare pondere, de 30,8 la sută, urmate de transferurile din Germania (16,2 la sută), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (14,0 la sută), Franța (9,2 la sută), Spania (3,3 la sută), Irlanda (3,2 la sută), Cehia

(3,0 la sută), România (2,8 la sută), Portugalia (2,7 la sută), Polonia (2,3 la sută), Belgia (2,1 la sută), Cipru (1,5 la sută) și Grecia (1,2 la sută).

MIGRAȚIA, UNICA OPORTUNITATE DE CÂȘTIG PENTRU POPULAȚIA RURALĂ

În acest context, ținând cont că economia Republicii Moldova înregistrează creșteri sub potențial, migrația rămâne, practic, unica oportunitate pentru populația rurală de obținere a unor venituri decente și de a se salva de la sărăcie. Cel mai probabil, situația dificilă din mediul rural va persista pe termen mediu, iar în aceste condiții populația rurală va continua să emigreze. În raportul de stare a țării se spune că cele mai sărace persoane cheltuie cel mai mult pe alimente, servicii comunale, ceea ce îi face vulnerabili la șocuri economice. Pe lângă inegalitățile monetare, cele mai vulnerabile grupuri (femeile, persoanele cu dizabilități, persoanele în etate) sunt expuse la inegalități sociale în domeniile educației, sănătății, accesului la servicii de calitate. Or, acumularea economiilor din salariile din Republica Moldova sunt practic imposibile, excepția o face o parte din populația din Chișinău.

Angajații din municipiul Chișinău se bucură de cele mai mari salarii din Republica Moldova, pe când cei din sud primesc cele mai mici salarii, fapt ce indică o dezvoltare neuniformă a zonelor economice din țară. Cercetarea mai arată că populația urbană a avut cheltuieli lunare cu aproximativ 43,5% mai mari decât populația rurală, ceea ce a determinat ca ponderea consumului alimentar în totalul cheltuielilor să fie mult mai mare la sate decât în orașe – 44,8% față de 39,6%. Deși venitul mediu disponibil al populației a crescut de două ori în perioada 2010–2015, decalajul dintre cei care trăiesc la oraș și sat s-a acutizat. Astfel, diferența dintre venituri urban-rural s-a dublat, de la 23,6% în 2010 la aproape 42% în 2015. Aceste inegalități sunt amplificate și de accesul limitat la servicii comunale de calitate în localitățile rurale. În lipsa unei creșteri economice resimțite de locuitorii satelor, doar remitențele sunt cele care asigură consumul.

Analiza mai arată că unul dintre cele mai vulnerabile grupuri sunt pensionarii. Rata sărăciei în gospodăriile casnice conduse de pensionari a constituit 14,6%, ceea ce este de 1,3 ori mai mult decât media națională. Vulnerabilitatea acestei categorii de persoane este generată de mărimea mică a pensiei, care reprezintă principala sursă de venit pentru acest grup de populație.

Victor URSU

La Chișinău a fost deschis oficial șantierul pentru gazoductul Ungheni-Chișinău, proiectul în valoare de 93 mln euro urmând să fie finalizat până la finele anului 2019

Evenimentul a fost dedicat începerii oficiale a lucrărilor la etapa a 2-a a proiectului de interconexiune de gaze între Moldova și România: Iași-Ungheni-Chișinău, la care au participat prim-ministrul Republicii Moldova, Pavel Filip, viceprim-ministrul României, Anna Birschall, directorul general al companiei Transgaz, Ion Sterian, administratorii ai companiilor Eurotransgaz și Vestmoldtransgaz, președintele Consiliului Director ACI CLUJ, dezvoltatorii implicați în proiect etc.

Directorul executiv al Transgaz, Ion Sterian, a subliniat faptul că compania este foarte serioasă în ceea ce privește rolul și angajamentul său ca actor regional în sectorul energetic. "Suntem responsabili pentru obligațiile asumate de România și compania noastră. Construcția conductei de gaz Ungheni-Chișinău va contribui la modernizarea și dezvoltarea infrastructurii energetice existente, îmbunătățirea eficienței sectorului energetic al Republicii Moldova, asigurarea unui mecanism de dezvoltare durabilă a economiei naționale și conectarea Republicii Moldova la piața europeană a energiei. Proiectul reprezintă un avantaj geopolitic care vizează reducerea dependenței energetice a Republicii Moldova printr-o cale alternativă și va contribui la consolidarea globală a traiectoriei pro-europene a țării", a declarat directorul general al Transgaz.

El a menționat că compania dispune de finanțare pentru construcția conductei de gaz Ungheni-Chișinău. În special, în ianuarie a fost semnat un contract de 38 de milioane de euro cu Banca Europeană de Investiții pentru finanțarea proiectului. Pe 14 ianuarie a acestui an, administratorii companiilor Eurotransgaz și Vestmoldtransgaz au semnat un contract de construcție cu câștigătorul licitației, asociația companiilor românești ACI CLUJ, IMSAT SERVICE și ABCONY SERV.

Ion Sterian a precizat că a început construcția complexului de exploatare Vestmoldtransgaz, care va fi ridicat lângă Universitatea de Stat Agrară din Chișinău pe o suprafață de peste patru hectare și va cuprinde șase clădiri. Complexul va asigura funcționalitatea sistemului de transport al gazelor prin monitorizarea și gestionarea procesului de flux constant de gaze naturale de la un sistem de transport la altul, centralizarea și interpretarea datelor privind scurgerile accidentale de gaze, asigurarea integrității conductei, monitorizarea calității gazului ș.a.

Potrivit lui Ion Sterian, construcția conductei de gaze Ungheni-Chișinău ar trebui finalizată în termen de 23 de luni, dar vor fi depuse eforturi pentru finalizarea acesteia până la sfârșitul acestui an. El a subliniat, de asemenea, că au fost luate măsuri pentru dezvoltarea unui proiect de interconectare a gazului între Republica Moldova și România prin gazoductul Iași-Ungheni-Chișinău. În special, pentru construcția gazoductului Onești-Gherăști (104 km), a gazoductului Gerasht-Leccani (65 km lungime), construcția a două stații de compresare în Onești și Gherăști (județul Neamț).

Datorită implementării acestui proiect, conductele de gaze existente vor fi extinse, iar posibilitățile de transport a gazelor vor fi sporite, în special în timpul iernii.

Autoritățile române dezvoltă infrastructura de transport de gaze naturale, sperând să exporte gaz după începerea extragerii pe scară largă în Marea Neagră. Aproximativ 1,5 miliarde de metri cubi de gaze naturale România intenționează să le livreze în Moldova prin gazoductul Iași-Ungheni-Chișinău.

Șeful Transgaz a spus că construcția conductei de gaze Ungheni-Chișinău va crea condiții în Moldova pentru o piață competitivă de gaze. Ulterior, se poate conta pe prețuri mai scăzute pentru gaz, cumpărarea de la surse alternative prin sistemul de transport a gazului din România, iar livrările se pot face atât din România, cât și din bazinul Mării Caspice, Norvegia și alte țări nordice, terminalele din Grecia etc.

România va oferi 15 milioane de euro pentru proiecte destinate protecției mediului, adaptării la schimbările climatice sau reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră

Potrivit Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza acestei sume vor fi finanțate patru proiecte. Primul proiect ține de eliminarea surselor de poluare directă a apelor subterane prin lichidarea fântânilor arteziene deteriorate/abandonate și evaluarea fântânilor neexploatabile pentru conservarea lor, care va fi implementat de către Întreprinderea de Stat Expediția Hidrogeologică din Moldova și are un buget total de 2,650,000 euro.

În cadrul proiectului vor fi efectuate lucrările de conservare sau lichidare a 900 sonde arteziene amplasate pe teritoriul a 26 de raioane ale țării. La prima etapă a proiectului vor fi lichidate/conservate 111 sonde arteziene abandonate de pe teritoriul raioanelor Nisporeni și Hâncești.

Cel de-al doilea proiect va fi implementat de către Primăria mun. Chișinău și are un buget de 10,000,000 euro și prezintă soluții de adaptare la schimbările climatice pentru bazinul râului Bâc. Proiectul are ca scop reducerea impactului inundațiilor pe o suprafață de minimum 500 ha din spațiul urban al orașului Chișinău și minimum 100 ha din terenurile raionului Strășeni precum și menținerea, pe timp de secetă, a volumului minim de 90 000 m3 de apă pe sectorul de râu consolidat și amenajat dintre str. Mihai Viteazul și str. Feredeului, or. Chișinău.

În cadrul proiectului sunt planificate lucrări de curățare și consolidare a râului, precum și construirea a trei construcții hidrotehnice de retenție/control al debitului apei.

Al treilea proiect ține de restabilirea și menținerea ecosistemelor lacustre din lunca Prutului de Jos (Manta, Beleu), parte componentă a zonei umede RAMSAR. Valoarea totală a proiectului este de 1,5 mil. de euro. Proiectul prevede reconstrucția și refacerea regimului hidrologic al lacurilor Beleu și Manta, reducerea pierderilor de biodiversitate prin îmbunătățirea gestionării biodiversității și a resurselor naturale, micșorarea variațiilor de nivel din lacuri, micșorarea gradului de colmatare și păstrarea a fluxului de păsări migratoare, prin îmbunătățirea condițiilor pentru cuibăritul și hrana acestora.

InfoMarket

Patru companii s-au declarat dispuse să participe la licitația pentru livrarea energiei electrice grupului Gas Natural Fenosa în Moldova

Potrivit unui comunicat de presă al companiei, în conformitate cu calendarul stabilit de procedura de selectare a ofertelor de procurare a energiei electrice de către Î.C.S. „Red Union Fenosa” pentru perioada 01 aprilie 2019 – 31 martie 2020, la 18 februarie 2019 s-a încheiat etapa de recepționare a scrisorilor de intenție de participare la procesul de furnizare a energiei electrice.

În termenul prestabilit în calendar au prezentat scrisori de intenție patru companii: S.A. „Energocom”, ЗАО „Молдавская ГРЭС”, ПАО „ДТЭК Павлоградуголь” și Î.C.S. „TehGaz Grup” S.R.L. Conform calendarului, până pe 21 februarie, Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. va crea lista potențialilor furnizori (lista scurtă) ce întrunesc toate cerințele tehnice, cărora li se vor expedia solicitări de prezentare a ofertelor în corespundere cu criteriile stabilite.

Ulterior ofertele tehnico-economice recepționate urmează a fi evaluate în cadrul licitației cu participarea Grupului de Observatori în conformitate cu instrucțiunea Ministerului Economiei și Infrastructurii și procedurile interne de reglementare a procesului inițiat, cu scopul identificării celei mai bune propuneri. Procedura va finaliza cu negocierea și semnarea noului contract de furnizare a energiei electrice și prezentarea acestuia către ANRE spre avizare.

Anterior s-a anunțat că ofertele de preș vor fi acceptate până pe data de 14 martie. Este de așteptat ca evaluarea propunerilor pentru a le determina pe cele mai profitabile dintre ele va avea loc în perioada 14-15 martie, iar negocierile finale cu privire la prețuri sunt programate pentru 15 martie. Câștigătorul licitației trebuie stabilit la data de 15 martie, pentru a întocmi și a semna contractul în această zi și a îl trimite spre aprobare ANRE.

Principalele criterii în procesul de selecție a câștigătorului concursului vor fi prețul, garantarea aprovizionării și diversificarea surselor de energie. Trebuie remarcat faptul că Moldova (cu excepția regiunii transnistrene) produce în mod tradițional nu mai mult de un sfert din energia electrică consumată. Volumele lipsă sunt achiziționate de la companii din Ucraina și CERS Moldovenească. Amintim că din 1 aprilie 2017 Moldova a reluat achizițiile de energie electrică de la companiile din Ucraina.

Compania de stat Energocom a semnat un contract cu compania ucraineană DTEK Trading pentru livrarea energiei electrice în Moldova în perioada 1 aprilie 2017 – 31 martie 2018 la preț de 50,2 USD pentru 1 MWh. În perioada 1 aprilie 2018 – 31 martie 2019, tot compania de stat Energocom furnizează electricitate companiilor Grupului Gas Natural Fenosa din Moldova, costul energiei electrice furnizate fiind mai mare – 52,8 USD pentru MWh.

În același timp, 70% din volumul necesar de energie electrică este furnizat de CERS Moldovenească la un preț de 50,4 USD / MWh și 30% de la DTK Pavlogradugol la un preț de 58,4 USD MWh.

InfoMarket

Uniunea Europeană va oferi asistență tehnică și financiară pentru dezvoltarea zonelor rurale din țara noastră în cadrul unui proiect cu o valoare de 9 mil euro

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) împreună cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) au semnat un memorandum de cooperare cu Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și partenerii acesteia, în vederea realizării proiectului cu finanțare din partea Uniunii Europene „Dezvoltarea Zonelor Rurale în Republica Moldova”.

Valoarea totală a proiectului constituie circa 9 milioane de euro. Proiectul are drept scop creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin integrarea culturii de soia în lanțul valoric național și global, precum și consolidarea infrastructurii de apă și sanitație în zonele rurale prin evacuarea în siguranță a apelor uzate în orașul Cantemir. Astfel, până în anul 2021, fermieri, producători agricoli, procesatori, organisme de certificare, instituțiile publice de resort vor beneficia de instruire pentru îmbunătățirea capacităților de inovare și educație în domeniul agriculturii în țară, sporirea accesului pe piața internă și cea externă, utilizarea acreditării și certificării, ajustarea documentelor de politici și alinierea cadrului legal la standardele de calitate ale UE.

Alexander Karner, Șeful Biroului de Cooperare a Agenției Austriece de Dezvoltare Chișinău: „Prima preocupare de bază este să gestionăm într-un mod cât mai profesionist grantul acordat de către Uniunea Europeană, un grant foarte oportun în contextul actual dificil în care se află agricultura în Republica Moldova. Ne vom ocupa de implementarea proiectului DevRAM, în special de activitățile legate de creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea culturii de SOIA în lanțurile valorice naționale și globale. Ne dorim să vedem un produs final de calitate fabricat în Moldova atât pentru piața internă, cât și pentru piețele externe, inclusiv pentru cele europene.”

În contextul memorandumului semnat, Secretarul General de Stat, Iurie Ușurelu, a precizat că: „Vom asigura cooperarea în ceea ce privește coordonarea generală a Proiectului DevRAM, dar mai suntem și responsabili de a include și califica activitățile Proiectului DevRAM drept acțiuni permanente în documentele strategice naționale și sectoriale, care urmează a fi elaborate.”

Prin semnarea documentului MADRM, MECC și ADA și-au exprimat acordul de a susține împreună proiecte reciproc avantajoase, precum și de a promova direcții noi de cooperare și dezvoltare rurală în țara noastră.

Memorandumul evidențiază principiile de bază, responsabilitățile și cadrul pentru activitățile care se vor realiza între părțile semnatare. Igor Șarov, Secretar General de Stat a subliniat: „Ne-am asumat să asigurăm dezvoltarea standardelor ocupaționale, calificărilor profesionale, curriculei instituțiilor de învățământ profesional tehnic din sectorul agroalimentar. Acestea vor fi incluse drept acțiuni în planurile anuale ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pentru anii 2019, 2020 și 2021.”

InfoMarket

Până la 25 februarie curent, persoanele juridice care sunt surse indirecte de informații trebuie să furnizeze informații Serviciului Fiscal de Stat

Potrivit SFS, La data de 25 februarie 2019 expiră termenul de prezentare a informației de către subiecții:

instituțiile financiare – informația privind toate tipurile de conturi active pe parcursul unui an fiscal, inclusiv rulajele (mișcărilor) pe aceste conturi; companiile turistice – informația privind serviciile turistice prestate; companiile de asigurare – informația privind contractele de asigurare; deținătorii de registre ale deținătorilor de valori mobiliare – informația privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate în perioada anului fiscal; Banca Națională a Moldovei – informația despre persoanele cărora li s-a autorizat, conform legislației valutare, deschiderea de conturi în străinătate, precum și rapoartele privind conturile deschise în străinătate prezentate conform legislației de titularii de conturi; notarii și alte persoane care desfășoară activitate notarială: informația privind contractele de vânzare-cumpărare, de schimb, de arendă a bunurilor imobiliare și mobiliare; informația privind contractele de împrumut și de donații; informația privind alte contracte aferente activelor de capital; executorii judecătorești – informația privind realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare; birourile istoriilor de credit – informația privind subiecții istoriilor de credit persoane fizice și informațiile privind obligațiile debitoriale; persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător, cu

excepția deținătorilor de patente de întreprinzător și a persoanelor fizice care practică activitate independentă – informația despre cheltuielile efectuate de către persoanele fizice la procurarea mijloacelor de transport; persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția deținătorilor de patente de întreprinzător și a persoanelor fizice care practică activitate independentă – informația privind împrumuturile contractate de la persoane fizice în perioada anului fiscal și cele rambursate persoanelor fizice; societățile de plată – informația privind activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal; societățile emitente de monedă electronică – informația privind activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal; furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016 și care prestează servicii de plată în conformitate cu Legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică – informația privind activitățile sau tranzacțiile prin sisteme de remitere de bani de către persoanele fizice pe parcursul unui an fiscal.

Informația se prezintă doar în format electronic, accesând serviciul SIA „Colectarea Informației din Sursele Indirecte” la următorul link: www.servicii.fisc.md/CISI_Redirector.aspx.

Pentru utilizarea unei metode mai simple de semnare a documentelor completate, sistemul permite încărcarea datelor într-un singur fișier (format XML), care permite ulterior semnarea prin aplicarea unei singuri semnături electronice. Pentru informații suplimentare privind procesele de ordin tehnic (lipsa accesului, încărcarea, semnarea și transmiterea informației) apelați Centrul Unic de Apel al Serviciului Fiscal de Stat 0 8000 1525.

InfoMarket

De la începutul anului, Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură a aprobat spre plată subvenții pentru 1976 fermieri în sumă de 184 mil lei

Potrivit AIPA, este vorba despre datorii rămase fără finanțare din cauza epuizării Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural din anul precedent.

Amintim că, în 2018, AIPA a primit un număr record de cereri de subvenții – 7.717 cereri din partea a 4.411 producători agricoli. Suma totală solicitată a depășit 1 miliard de lei. În același timp, în anul 2018, au fost alocate 900 de milioane de lei pentru plata subvențiilor.

În 2019, fondul de subvenții se ridică, de asemenea, la 900 de milioane de lei. Amintim ca valoarea totală a subvențiilor plătite producătorilor agricoli moldoveni în anul 2018 s-a ridicat la 853 milioane lei.

În special, s-au alocat agricultorilor 633 milioane de lei pentru finanțarea cererilor depuse în 2018, iar 220 milioane de lei au fost plătite pentru acoperirea arieratelor la subvenții la cererea fermierilor rămase din anul 2017.

Cele mai multe cereri de subvenții au fost primite de la fermierii din raioanele Cahul – 512 dosare, Comrat – 347, Hîncești – 301, Orhei – 295, Cantemir – 291, Edineț – 289, Ialoveni – 287.

Cele mai multe subvenții au fost solicitate de raioanele Cahul – 66,8 milioane lei, Comrat – 54,7 milioane lei, Hîncești – 51,2 milioane lei. În același timp, AIPA a aprobat în cea mai mare parte subvențiile pentru finanțarea producătorilor agricoli din raioanele Cahul – 41,9 milioane lei, Edineț – 28,1 milioane lei, Căușeni – 27,5 milioane lei, Stefan-Voda – 26,2 milioane lei, Strașeni – 25,5 milioane de lei, Hîncești – 24,9 milioane de lei, Briceni – 24,7 milioane de lei, Comrat – 24,6 milioane de lei, Ialoveni – 24,4 milioane de lei.

Reamintim că subvențiile sunt alocate pentru a stimula investițiile pentru achiziționarea de echipamente agricole, pentru a încuraja băncile comerciale să crediteze fermierii, să creeze plantații perene și ferme zootehnice, să stimuleze investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii post-recoltare, să proceseze și să ambaleze produse agricole, să construiască ateliere de ambalare, să cumpere frigider pentru fructe, legume și struguri etc.

InfoMarket

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF (Perioada 11-15 februarie 2019)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
13.02.19 11:35	MD14DANA1005	SA "DANA"	7,00	4500	31500,00	Licitatie cu strigare pachet unic	165179	2,72	25,00
13.02.19 11:37	MD14CONB1009	SA "CONSTRUCTORUL"	6,50	12000	78000,00	Licitatie cu strigare pachet unic	658501	1,82	30,00
Total				16500	109500,00				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru perioada 11.02.2019-15.02.2019

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA TRANSELIT	MD14SELI1008	1000	1	149	149000,00	0,99
2	SA TEHOPTIMED	MD14TEHO1005	12	3	458	4580,00	0,73
3	SA BUCURIA	MD14BUCU1002	10	1	23	575,00	0,0014
4	SA UNIFARM	MD14UNIF1001	1	7	1460	1460,00	0,5321
5	SA PARCUL DE AUTOBUSE ȘI TAXIMETRE NR.8	MD14PARL1004	10	1	60480	604800,00	67,31
6	SA RADIATOR	MD14RADII003	47	4	122261	6724355,00	50,00
7	SA EUROCONCORD PRIM	MD14EPRM1009	1000	1	50	50000,00	100
8	SA DAAC-VICTORIA	MD14DAVI1007	1	2	1742	34840,00	0,09
9	SA TUTUN-CTC	MD14TCTC1007	20	2	2377	47540,00	0,04
Total				22	189000	7617150,00	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA BUCURIA	MD14BUCU1002	10	3	58	580,00	0,0035
2	SA MOLDAgroCONSTRUCȚIA	MD14MOLC1008	100	1	141	14100,00	0,22
3	SA MIDGARD-TERRA	MD14MITE1006	38	1	13	494,00	0,0026
4	SA AVIATEHNOLOGIE	MD14AVTE1003	1	6	350	350,00	0,001
5	SA DAAC HERMES GRUP	MD14MARS1000	1	1	800	800,00	0,0011
6	SA MOLDOVAHIDROMAȘ	MD14MHID1001	1	1	35	35,00	0,0263
7	SA NISTRU-LADA	MD14NTLD1001	1	2	24	24,00	0,024
8	SA MOLDAgroCONSTRUCȚIA	MD14MOLC1008	100	1	141	14100,00	0,22
Total				16	1562	30483,00	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sînt soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA EFES VITANTA MOLDOVA	MD14VEST1003	25	1	160	4000,00	0,01
2	SA MACON	MD14MACN1002	5	1	1206	6030,00	0,03
Total				2	1366	10030,00	

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 20.02.2019

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	43,06	59855,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	43,06	390245,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	76,57	29900,00
MD14ASDI100	Compania Internațională de Asigurari "ASITO DIRECT" SA	0,00	4,16	3866669,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	359,27	61200,00
MD14MAGI100	SA "MAGISTRALA"	0,00	4,24	43689,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2635,00	18,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	6,00	1500,00	0,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	18,00	1980,00	0,00
MD14BFCM10	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	169,00	90,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	235,00	200,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	98,00	5000,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14DANA100	SA "DANA"	0,00	7,50	9413,00
MD14CEPU100	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	3,50	9000,00
MD14MHID100	SA "MOLDOVAHIDROMAS"	0,00	3,00	100,00
MD14NEL1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	4,50	2635,00

PLANUL DE NEGOCIERI PE PIATA REGLEMENTATA sesiunea din 20 Februarie 2019

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	Pondere din volumul emisei, %	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	59855	43,06	2 577 356,30	9,9758	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
2	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	390245	43,06	16 803 949,70	65,0408	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
3	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	29900	76,57	2 289 443,00	4,9833	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
4	CIA "ASITO DIRECT" SA	MD14ASDI1002	3866669	4,16	16 085 343,04	83,1267	10,00	25.01.2019	25.03.2019	29.03.2019
5	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	61200	359,27	21 987 324,00	10,2000	100,00	12.02.2019	01.03.2019	07.03.2019
6	SA "MAGISTRALA"	MD14MAGI1005	43689	4,24	185 241,36	1,4992	5,00	15.02.2019	04.03.2019	15.03.2019

Banca Comerciala Romana Chișinău S.A.

Aduce la cunoștință, că Raportul semestrial al BCR Chișinău S.A. este publicat prin intermediul Mecanismului oficial de stocare a informațiilor și plasat pe pagina web a Băncii <https://www.bcr.md/> în conformitate cu prevederile Legii 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Совет акционерного общества «Суд-Вест Монтаж»

извещает, что 22 марта 2019 г. состоится очередное общее годовое собрание акционеров в очной форме по адресу мун. Кишинэу, ул. Волунтарилор, 8. Начало регистрации – в 9.00. Начало собрания – в 9.30.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Итоги работы АО «Суд-Вест-Монтаж» за 2018 г. и планы на 2019 г.
2. Утверждение годового финансового отчета.
3. Заключение ревизионной комиссии.
4. Выборы руководящих и контрольных органов общества.

Список акционеров, имеющих право на участие в общем собрании, составлен на 17.02.2019 г.

Для участия в общем собрании акционерам необходимо иметь при себе удостоверение личности, а для представителей акционера – доверенность.

Уважаемые акционеры АО Рыбхоз «Гидрин»

Совет АО Рыбхоз «Гидрин» объявляет о созыве общего годового собрания в очной форме 28 марта 2019, которое состоится по адресу: г. Фэлешть, ул. Штефан чел Маре, 104. Регистрация с 10:00 до 11:00. Начало 11:00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет финансово-хозяйственной деятельности за 2018 и перспективы развития на 2019 год.
2. Отчет ревизионной комиссии /аудиторское заключение/
3. Распределение годовой прибыли и утверждение нормативов.
4. Выборы органов управления общества и утверждение размера оплаты их труда.
5. О заверении протокола общего собрания.

Список акционеров имеющих право участия в общем годовом собрании акционеров составлен независимым регистратором «REAL-REGISTRU» S.A. по состоянию на 25 февраля 2019 года.

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться начиная с 18 марта 2019 с 10:00 до 15:00 по адресу: г. Фэлешть, ул. Шт. чел Маре, 104.

При регистрации акционеры предъявляют паспорт или доверенность, заверенную согласно законодательству.

Совет Общества

SA «Supraten»

În conformitate cu Legea nr. 171 din 11.07.12 și Legea nr. 1134 din 02.04.97, acționarii SA «Supraten», Termican Natalia (4,662%), Termican Vladimir (4,662%) și Termican-Galaju Tatiana (4,662%) anunță intenția de vindere a pachetului consolidat de acțiuni în mărime de 13,986% (72 300 acțiuni), fapt despre care a fost informat administratorul SA «Supraten».

În atenția acționarilor «Culinăria M.C. DECEBAL» S.A.

În conformitate cu prevederile art. 53 alin. (3) lit. c) din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.1997, la cererea acționarului «RBT-Capital» SRL, ce deține 99,70% din capitalul social al Societății, și în temeiul hotărârii Consiliului Societății din 15.02.2019 se convoacă Adunarea generală extraordinară a acționarilor «Culinăria M. C. DECEBAL» S.A. cu prezența acționarilor, care va avea loc la data de 07 martie 2019 ora 11-00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Zelinski, 7 bir. 511. Înregistrarea participanților la adunare va avea loc de la ora 10-30 pînă la ora 10-50.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Repartizarea sub formă de dividende a profitului nerepartizat al Societății pentru anul 2012.
2. Repartizarea sub formă de dividende a profitului nerepartizat al Societății pentru anul 2015.
3. Cu privire la plata dividendelor.

INFORMAȚIE SUPPLEMENTARĂ:

– Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală va fi întocmită conform situației din 15.02.2019.

– Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi începînd cu data de 25.02.2019, în zilele lucrătoare între orele 10:00 – 12:00, pe adresa: mun. Chișinău, str. Zelinski, 7 bir. 502. Acționarii trebuie să aibă cu sine documentul de identitate.

Pentru participare la Adunare, acționarii vor avea asupra sa buletinul de identitate (pașaportul), iar reprezentanții acționarilor – și documentul care atestă împuternicirile lor (procura perfectată în modul stabilit de legislație sau extrasul din Registrul de Stat al persoanelor juridice).

Consiliul Societății

Directorul Scherbakov Viacheslav Administratorului fiduciar „Logistic Affairs” SRL

IPC „ICAM” SA

Consiliul societății pe acțiuni al întreprinderii de producție și comerț „ICAM”, în conformitate cu art. nr. 52 a Legii societății pe acțiuni a decis convocarea adunării generale anuale a acționarilor, care va avea loc la 22 martie 2019, la adresa: or. Chișinău, str. Tighina, 65, etajul 2 al IPC „ICAM” SA.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Consiliului SA ICAM și aprobarea dării de seamă a Consiliului Societății pe anul 2018;
2. Aprobarea dării de seamă a comisiei de cenzori pentru anul 2018;
3. Aprobarea organizației de audit și stabilirea cuantumului retribuției muncii ei;
4. Repartizarea profitului (acoperirea pierderilor) pentru anul 2018 și aprobarea normativelor de repartizare a beneficiului pentru anul 2019;
5. Alegerea Consiliului Societății și stabilirea cuantumului muncii acestora;
6. Alegerea Comisiei de Cenzori.

Înregistrarea la adunare va avea loc de la ora 10.00, începutul adunării – ora 11.00. Forma ținerii adunării – cu prezența acționarilor.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită conform situației din 05.02.2019.

Acționarii pot face cunoștință cu materialele adunării pe adresa or. Chișinău, str. Tighina, 65, etajul 2, anticamera, începînd cu 12 martie 2019 între orele 9.00-17.00 în zile de lucru, tel. pentru informație: 0 (22)27-25-71.

Acționarii vor prezenta documentul de identitate, iar reprezentanții și procura perfectată conform legislației în vigoare.

Consiliul Societății

Stimate acționar al FPARS „Seminte” S.A.

Se anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor FPARS „Seminte” S.A. cu prezența acționarilor la 11.03.2019 pe adresa: mun. Chișinău, str. Sf. Gheorghe, 3, în incinta societății. Înregistrarea acționarilor – la orele 10.00-10.50. Începutul adunării – ora 11.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a lichidatorului cu privire la lichidarea societății.
2. Aprobarea bilanțului definitiv de lichidare a societății.
3. Împuternicirea lichidatorului de a semna și prezenta documentele ce țin de înregistrarea lichidării societății în organele respective.
4. Autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului pe procesul verbal al adunării generale a acționarilor.

Adunarea generală extraordinară a acționarilor va fi ținută cu prezența acționarilor sau reprezentanților lor, prezentînd buletinul de identitate sau procura perfectată în conformitate cu prevederile legislației.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală extraordinară a acționarilor va fi întocmită la situația de 18.02.2019 de către Societatea de Registru „Registrator-Centru” S.A.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele pentru ordinea de zi a adunării cu 10 zile înainte de ținerea ei (orele 10.00-16.00) pe adresa: mun. Chișinău, str. Sf. Gheorghe, 3, în incinta societății.

Persoana responsabilă pentru dezvăluirea informației din materialele referitoare la ordinea de zi – d-na Șatilov Victoria.

Acționarii vor fi informați despre convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor prin publicarea informației în ziarul CAPITAL MARKET.

Participanții la adunarea generală extraordinară a acționarilor se vor înregistra de către comisia de înregistrare: Coliban Ecaterina, Darii Claudia și Litvinenco Elena.

Lichidatorul Societății

Relații la telefon: 022-54-10-51, 022-54-10-81

Stimați acționari ai SA CAFENEA „VISTERNICENI”

În conformitate cu decizia Consiliului Societății din 11.02.2019 se convoacă Adunarea generală anuală a acționarilor, care se va ține cu prezența acestora la 22 martie 2019, ora 15.00 pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 19A. Înregistrarea acționarilor: 14.00 – 14.50.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Aprobarea dării de seamă financiare anuale a societății.
2. Aprobarea dării de seamă anuală a Consiliului.
3. Aprobarea raportului Comisiei de Cenzori.
4. Repartizarea profitului net pe anul 2018.

Lista acționarilor, care au drept să participe la adunarea generală extraordinară va fi întocmită de Registratorul independent „Registru” S.A. la situația de 15.02.2019.

Forma adunării – cu prezența acționarilor.

Pentru înregistrarea acționarilor la adunare este necesar de prezentat buletinul de identitate, iar reprezentanții acționarilor vor prezenta procura autentificată în modul stabilit de legislație.

Cu materialele pentru ordinea de zi puteți face cunoștință în perioada 12.03.2019 – 21.03.2019, în intervalul de timp 09.00 – 12.00, la sediul societății: mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 19A, în zilele de lucru. Tel.: 079180101.

Comisia de înregistrare va fi în persoana dlui Meriacre M.

Consiliul societății

Совет АО «МОДЕЛИНА»

извещает своих акционеров о том, что на основании ст. 65(н) Закона об акционерных обществах члены Совета единогласно приняли Решение о **выплате промежуточных дивидендов** по итогам работы общества за январь и прогнозируемой прибыли за февраль месяц 2019 г., акционерам зарегистрированным в реестре по состоянию на 05 февраля 2019 года в размере – 20,475 лея на одну акцию (после налогообложения).

Выплата будет производиться начиная с 20 февраля 2019 года по адресу ул. Петрикань, 21 оф. 210. в рабочее время. При себе иметь удостоверение личности.

справки по телефону 022-442202, 293999

Organul executiv al Societății pe acțiuni “Ulmu-Vin”

Vă aducem la cunoștință că la 30 martie 2019, ora 11-00, va avea loc adunarea generală ordinară anuală cu prezența acționarilor, care va avea pe adresa: r-nul Ialoveni, satul Ulmu

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la totalurile activității societății în anul 2018 și perspectivele de activitate pentru anul 2019
2. Aprobarea dării de seamă a organelor de conducere a societății
3. Aprobarea situației financiare pentru anul 2018 și aprobarea normativelor de repartizare a profitului pentru 2019
4. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor

Înregistrarea acționarilor: între orele 10.00-11.00. Începutul adunării – ora 11.00.

Adunarea generală va avea loc cu prezența acționarilor. Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală va fi întocmită conform situației din 22.02.2019.

Acționarii pot lua cunoștință de materialele pentru ordinea de zi a adunării începînd cu 20.03.2019 în zilele de lucru, între orele 09-13, la sediul societății.

Pentru participare la adunare este necesar de a prezenta un document de identitate, iar în cazul transmiterii dreptului de vot – procuri autentificate în modul stabilit de lege.

Relații la telefonul: 0697- 20050

Raportul anual al Centrul Comercial "TDA" S.A.

1. Perioada de gestiune – anul 2018
2. Denumirea completă și prescurtată a societății pe acțiuni (emitentului) – Centrul Comercial "TDA" S.A.
3. Numărul și data înregistrării de stat a emitentului – 07.11.1995 cu nr. 10405899
4. Sediul societății, numerele de tel. și fax pentru relații – mun. Chișinău, bd. Cuza Vodă, 21, tel. 77-14-85, fax 77-14-88
5. Principalele genuri de activitate – prestarea serviciilor de arendă; prestarea serviciilor de autoparcare.
6. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului:
  - Director executiv – Ruslan Gheorghiu
  - Președintele Consiliului – Victor Tozlovan
  - Președintele Comisiei de Cenzori – Vladimir Bugăescu
7. Lista insiderilor și a persoanelor afiliate emitentului și mărimea cotelor deținute în capitalul social al emitentului, conform formularului EM-1 din raportul anual al emitentului:
  - V. Tozlovan – 0; R. Bobeica – 0,69%; V. Sprinsian – 0; V. Diatișin – 0; V. Bugăescu – 0.
  - Persoane afiliate: G. Bugăescu – soție, S. Diatișin – soție, L. Sprinsian – soție, V. Bobeica – soț, E. Tozlovan – soție.
8. Informația privind valorile mobiliare ale emitentului înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare la ultima zi a perioadei de gestiune (31 decembrie 2018).

Tip valori mobiliare	Codul ISIN	Numărul valorilor mobiliare, unități	Valoarea nominală a valorilor mobiliare, lei	Termen de circulație	Numărul valorilor mobiliare	
					Răscumpărate pe parcursul perioadei de gestiune	Achiziționate pe parcursul perioadei de gestiune
Acțiuni ordinare		752736	8	X	–	–
Acțiuni preferențiale	–	–	–	–	–	–
Obligațiuni	–	–	–	–	–	–

9. Capitalul social al emitentului la ultima zi a perioadei de gestiune: 6021888
10. Numărul de acționari înregistrați în registru la ultima zi a perioadei de gestiune: 524
11. Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin 5 și mai mult la sută din acțiunile cu drept de vot plasate ale emitentului.

Denumirea completă a persoanelor juridice/numele prenumele persoanei fizice, numărul de înregistrare (IDNO)/codul personal al persoanei fizice (IDNP)	Numărul de acțiuni cu drept de vot, unități		Cota deținută în numărul total de acțiuni cu drept de vot ale emitentului, %	
	Preferențiale	Ordinare	Preferențiale	Ordinare
SRL "Bobi Hal" – c/f 1003600006536	–	724631	–	96,27

12. Lista filialelor și reprezentanțelor emitentului – nu sunt.
13. Informația despre reorganizarea emitentului și a persoanelor afiliate acestuia – nu sunt.
14. Informația privind registratorul și auditorul emitentului
  - a) Registratorul – S.A. Registru, mun. Chișinău, str. B. Bodoni, 14, director E. Snitco, tel. 27-11-77, contract nr. 181/02.01.2013
  - b) Auditorul SRL "Audit Data", str. T. Vladimirescu, 8, director I. Calancea, contract nr. 1 din 17.09.2018
15. Informații despre obligațiile financiare neonorate – nu avem.

16. Bilanțul contabil al CC "TDA" S.A. la finele perioadei de gestiune 31.12.2018

Posturile bilanțului	La finele perioadei de gestiune	La finele perioadei de gestiune precedente
Activ		
1. Active pe termen lung		
1.1 Active nemateriale	—	128
1.2 Active materiale pe termen lung	7772157	8083582
1.3 Active financiare pe termen lung	—	—
1.4 Alte active pe termen lung	—	—
Total capitolul 1	7772157	8083710
2. Active curente		
2.1 Stocuri de mărfuri și material	67642	1040
2.2 Creanțe pe termen scurt	442552	184581
2.3 Investiții pe termen scurt	—	210000
2.4 Mijloace bănești	5480911	4022744
2.5 Alte active curente	23318	161754
Total capitolul 2	6014423	4580119
Total activ	13786580	12663829
Pasiv		
3. Capital propriu		
Capital statutar	6021888	6021888
Capital suplimentar	—	—
Capital nevărsat	—	—
Capital retras	—	—
Total 3.1 Capital statuar și suplimentar	6021888	6021888
Rezerve stabilite de legislație	—	—
Rezerve prevăzute de statut	660964	660964
Alte rezerve	4516618	3944658
Total 3.2 Rezerve	5177582	4628602
Corecții ale rezultatelor perioadelor precedente	52968	—
Profitul nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	(52768)	1498308
Profitul net (pierdere) al perioadei de gestiune	2110219	—
Profitul utilizat al perioadei de gestiune	—	—
Total 3.3 Profit nerepartizat	2110419	1521288
Diferențe la reevaluarea activelor pe termen lung	40916	40916
Subvenții	—	—
Total 3.4 Capital secundar	—	—
Total capitolul 3	13350805	12189714
4. Datorii pe termen lung –total		
4.1 Datorii financiare pe termen lung	—	—
4.2 Datorii pe termen lung calculate	—	—
Total capitolul 4	—	—

5. Datorii pe termen scurt		
5.1 Datorii financiare pe termen scurt	—	—
5.2 Datorii comerciale pe termen scurt	76590	91986
5.3 Datorii pe termen scurt calculate	359185	382122
Total capitolul 5	435775	474115
Total pasiv	13786580	12663829

17. Raportul de profit și pierderi pentru perioada de gestiune:

Indicatorii	Perioada de gestiune	Perioada de gestiune precedentă
1. Venitul din vânzări	5289221	4834999
2. Costul vânzărilor	1310433	1234630
3. Profitul brut (pierdere globală)	3978788	3600369
4. Alte venituri operaționale	—	—
5. Cheltuieli comerciale	—	—
6. Cheltuieli generale și administrative	1623443	1884002
7. Alte cheltuieli operaționale	356	1500
8. Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	2354989	1714867
9. Rezultatul din activitatea de investiții: profit (pierdere)	59866	10760
10. Rezultatul din activitatea financiară: profit (pierdere)	—	—
11. Rezultatul din activitatea economico-financiară: profit (pierdere)	2414855	1725627
12. Rezultatul excepțional: profit (pierdere)	—	—
13. Profitul (pierdere) perioadei raportate pînă la impozitare	2414855	1725627
14. Cheltuieli (economii) privind impozitul pe venit	304636	227319
15. Profitul net (pierdere netă)	2110219	1498308

18. Informații suplimentare privind profitul societății și utilizarea acestuia:

Indicatorii	Perioada de gestiune, lei	Perioada de gestiune precedentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune:	2110219	1498308
a) acoperirea pierderilor din anii precedenți	—	—
b) rezerve stabilite de legislație;	—	—
c) rezerve prevăzute de statut;	—	—
d) alte rezerve;	865190	719188
e) plata recompenselor membrilor consiliului societății și membrilor comisiei de cenzori;	63306	29966
f) investirea în vederea dezvoltării producției;	—	—
g) plata dividendelor;	1181723	749154
• la acțiunile preferențiale	—	—
• la acțiunile ordinare	1181723	749154
h) alte scopuri	—	—
2. Activele nete ale emitentului	13786580	12663829
3. Activele nete ale emitentului în raport la:		
• o obligațiune	—	—
• o acțiune preferențială	—	—
• o acțiune ordinară	18,31	16,82
4. Profitul net la o acțiune ordinară a societății	2,80	1,99
5. Datoriile la dividendele anilor precedenți	43496	33142
6. Dividendele anunțate la o acțiune de fiecare clasă a emitentului:		
• intermediare,	—	—
• anuale.	—	—
7. Valoarea unei acțiuni a societății (cu indicarea sursei de informare)		
• valoarea de piață	—	—
• valoarea estimativă	8	8

19. Persoanele care au semnat bilanțul contabil:

Director
Contabil – șef

Ruslan Gheorghiu
Elena Silion

STIMAȚI ACȚIONARI AI ÎM "Tirex Petrol" SA

Consiliul societății anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor ce va avea loc pe data de 25.03.2019 în incinta hotelului "JAZZ", str. Vlaicu Părcălab 72, mun. Chișinău. Înregistrarea acționarilor – între orele 9.30 – 10.00. Începutul adunării – ora 10.00.

ORDINEA DE ZI

1. Alegerea noii componente a Consiliului ÎM "Tirex Petrol" SA;
2. Modificarea statutului ÎM "Tirex Petrol" SA;
3. Încheierea unei tranzacții de proporții.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală anuală a fost întocmită conform situației din 13.02.2019.

Acționarii pot face cunoștință cu materialele incluse în ordinea zi începînd cu 15.03.2019 la sediul societății pe adresa: m. Chișinău, str. București, 45A.

Pentru participare la adunare acționarii urmează să prezinte buletinul de identitate, iar reprezentanții acestora și procura perfectată în modul stabilit de lege.

Consiliul societății

"BANCA SOCIALĂ" S.A. în proces de lichidare

/IDNO-1002600035719/

aduce la cunoștință potențialilor cumpărători despre desfășurarea la Bursa de Valori a Moldovei a licitațiilor "cu strigare", de vânzare a valorilor mobiliare în loturi unice în perioada 22.02.2019-22.03.2019 după cum urmează:

"CEPROSERVING" SA (IDNO-1003600115245) cantitatea de acțiuni 347,637 la preț de – 137.85 lei per acțiune, valoarea totală – 47,921,760.45 lei.

Bunurile mobiliare se vînd în condiții speciale prevăzute de actele interne ale emitentilor nominalizați și de legislația RM. Doritorii pot lua cunoștință de bunurile expuse la vânzare și procedura de vânzare a activelor nominalizate mai sus, în zilele de lucru între orele 10:00–16:00, la sediul "BANCA SOCIALĂ" S.A. în proces de lichidare pe adresa: MD-2005, RM, mun. Chișinău, str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni 61 (tel. 067563068) și la Societatea de investiții VALINVEST S.A. pe adresa: mun. Chișinău, str. Gh. Iablocikin 5/1 (tel: 097543503, 079778164).

В январе 2019 года Налоговая служба обогнала Таможню по уровню доходов

2

Внешняя торговля ограничена реальностью

3

Молдаване, работающие за границей, за 5 лет накопили 404 млрд леев

4

Стартовал конкурс «Торговая марка года»

Молдавские компании могут побороться за звание «Торговая марка года». В Кишиневе стартовал XVI конкурс, документы можно подавать до 1 апреля 2019 года, передает МОЛДПРЕС.

Конкурс «Торговая марка года» инициирован в 2003 году и призван продвигать успешную практику ведения бизнеса, знакомить потребителей с лучшими брендами на внутреннем рынке и выявлять наиболее конкурентоспособные предприятия Республики Молдова.

Председатель Торгово-промышленной палаты (ТПП) Серджиу Харя сказал, что в 2003-2018 годы в конкурсе приняли участие около 1400 торговых марок. В прошлом году в нем участвовало около 120 компаний. Он добавил, что из года в год число производителей, которые регистрируют свою торговую марку, растет.

В этом году в конкурсе представлены 12 номинаций. Участники будут бороться за главный приз – «Золотого Меркурия», золотые, серебряные и бронзовые медали. Оценивать участников на первом этапе будет потребитель, а на втором – команда экспертов.

По словам генерального директора Государственного агентства интеллектуальной собственности (AGEPI) Лилии Болокан, цель конкурса – повышение конкурентоспособности и продвижение местной продукции.

Также начался прием документов на конкурс «Награда

за достижения в области качества товаров и услуг». Она присуждается ежегодно за результаты в области качества, а также за применение эффективных методов управления качеством.

Награждение победителей конкурсов состоится 31 мая.

МОЛДПРЕС

Курс валют на 20.02.2019 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.1288
EUR	1	19.3273
UAH	1	0.6305
RON	1	4.0683
RUB	1	0.2588

Вниманию читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Вниманию компаний – субъектов публичного интереса!

Оператор Официального механизма накопления информации ÎS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei»

страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Агентство «Ediții Periodice» (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

В январе 2019 года Налоговая служба обогнала Таможню по уровню доходов

Государственная налоговая служба перечислила в январе этого года в государственный бюджет 1 301,88 млн леев, что на 11,4% больше, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. В то же время Таможенная служба собрала 1 235,98 млн леев. «Это значит, что если раньше двигателем роста налоговых доходов была Таможенная служба, то в 2018-2019 году двигателем роста доходов в государственный бюджет является Государственная налоговая служба», – заявил заместитель директора ГНС Игорь Цуркану.

По его словам, это стало результатом эффективного налогового управления, обеспечения более благоприятного климата для налогоплательщиков и профессионализма налоговых работников, введения единой ставки подоходного налога в 12%, а также борьбы с зарплатами «в конвертах».

Как сообщил Игорь Цуркану, в прошлом году был проведен целый ряд мероприятий по борьбе с таким явлением, как зарплата «в конверте», в результате которых в бюджет дополнительно поступило более 42 млн леев. С другой стороны, снижение ставки подоходного налога стимулирует выплату официальных зарплат, добавил И. Цуркану.

По его словам, в последние годы ГНС провела ряд мер, призванных стимулировать граждан декларировать доходы и выплачивать налоги, так как это правильнее, чем применять запретительные меры.

По данным Министерства финансов, в 2018 году совокупные доходы государственного бюджета составили 36 410,4 миллиона леев, что на 7,3% больше (2 463,0 млн леев), чем в 2017 году.

Согласно отчету ведомства, размещенному на официальном сайте, в 2018 году больше всего доходов в госбюджет поступило от Таможенной службы. Таможенная служба в прошлом году пополнила государ-

ственный бюджет на 21,4 млрд леев, что на 1 млрд 38 млн леев больше, чем в 2017 году. В то же время доходы ГНС выросли на 16 475,6 млн леев, что на 15,1% больше (2 160,2 млн леев), чем в 2017 году.

Из общей суммы доходов, поступления от налогов и пошлин составили 34 057,9 млн леев, что на 9,2% больше, чем в прошлом году. Поступления от подоходного налога составили 6 865,9 млн леев, то есть 112,5% от запланированного уровня. Они выросли по сравнению с 2017 годом на 23,9% (1 324,5 млн леев).

Доходы, управляемые Минфинном и другими бюджетными органами / учреждениями, составили 1 036,7 млн леев, то есть исполнены на уровне всего 40% от запланированного. Причина кроется в неполучении грантов, собранных доходов и других доходов.

По информации Министерства финансов, в 2018 году расходы и нефинансовые активы госбюджета составили 38 685,1 млн леев. По сравнению с предыдущим годом, расходы возросли на 9,0%. Уровень исполнения по отношению к запланированному составил 92,1%, в том числе:

- основная часть – 37 642,1 млн леев (96,8% по отношению к скорректированному плану);
- проекты, финансируемые из

внешних источников, – 1 043,0 млн леев (33,3% по отношению к скорректированному плану).

По сравнению с 2017 годом, расходы и нефинансовые активы выросли на 9,0% (3 206,0 млн леев), в том числе:

- услуги в сфере экономики – на 1 014,7 млн леев;
- социальная защита – на 782,4 млн леев;
- образование – на 729,1 млн леев;
- общественный порядок и национальная безопасность – на 336,5 млн леев;
- здравоохранение – на 186,4 млн леев.

По данным Министерства финансов, исполнение государственного бюджета в 2018 году завершилось дефицитом на сумму 2 274,7 млн леев, что составляет 44,9% от скорректированного плана (5 062,5 млн леев), или на 2 787,8 млн леев меньше.

Согласно Закону о государственном бюджете, доходы государственного бюджета на 2019 год составят 42 125,55 млн леев. Расходы государственного бюджета на будущий год составят 47 664,2 млн леев. Дефицит государственного бюджета составит 5 538,7 млн леев и будет покрыт как из внешних источников финансирования, так и из внутренних.

Лилия АЛКАЗЭ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ об исключении некоторых ценных бумаг из Государственного реестра ценных бумаг

№6/1 от 11.02.2019 (вступает в силу 11.02.2019)

«Официальный Монитор» №49-58 ст. 335 от 15.02.2019

На основании Закона об акционерных обществах №1134/1997 (повторное опубликование: «Официальный Монитор Республики Молдова», 2008 г., №1 – 4, ст. 1), пункта m) статьи 8, части (1) статьи 20 и части (3) статьи 22 Закона о Национальной комиссии по финансовому рынку №192/1998 (повторное опубликование: «Официальный Монитор Республики Молдова», 2007 г., №117–126 BIS), подпункта 3) пункта 191 и пункта 197 Инструкции об этапах, сроках, порядке и процедурах регистрации ценных бумаг, утвержденной Постановлением НКФР №13/10 от 13.03.2018 («Официальный Монитор Республики Молдова», 2018 г., №157–166, ст. 668), подпункта 5) пункта 8 и пункта 15 Регламента об организации и функционировании НКФР (Постановление №49/16

от 1.11.2018), Национальная комиссия по финансовому рынку

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг исключение ценных бумаг, ранее выпущенных акционерными обществами, перечисленными в приложении к настоящему положению, вследствие их исключения из Государственного реестра юридических лиц.

2. Настоящее постановление вступает в силу со дня принятия, публикуется в «Официальном Мониторе Республики Молдова» и на официальной веб-странице НКФР (www.cnpf.md).

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ
КОМИССИИ ПО ФИНАНСОВОМУ РЫНКУ
Валериу КИЦАН

Приложение к Постановлению НКФР №6/1 от 11.02.2019 г.

№	Наименование акционерного общества	IDNO	Код ISIN	Количество выпущенных акций	Номинальная стоимость, леев	Уставный капитал
1	AO "CONCORDIA-SOR" (CONCORDIA-SOROCA AO)	1003607012871	MD14COSO1009	283907	1	283907
2	КБ "OGUZBANK" AO	1012611000145	MD14OGUZ1008	229677	100	22967700
3	AO "Centrul de cultură și artă Luceafărul"	1013600015391	MD14LUF1007	1000	50	50000
4	AO "IDEEA ASIGURĂRI"	1002600049947	MD14IDEA1008	120000	100	12000000
5	AO "INDFRIGOSERVICE"	1004600018479	MD14INDF1002	20000	1	20000
6	АО "ICAR-VULCĂNEȘTI"	1018611002484	MD14ICAR1004	151390	5	756950
7	АО "ANHELOU"	1018608001474	MD14ANHE1007	100	1	100
8	АО "RTS-SPICUȘOR"	1003605000425	MD14PICU1002	83986	10	839860
9	АО "ACVA-TRADING"	1018608001429	MD14ATRA1003	100	1	100
10	АО "ZIDARUL-2"	1003608006783	MD14ZIDA1003	35499	20	709980
11	АО "FERTILITATEA-CĂUȘENI"	1003608006705	MD14FECU1008	155535	10	1555350
12	АО "VELIER-VIO"	1002600010918	MD14VEVI1001	19439	1	19439
13	АО "T.V.S."	1016600042213	MD14TVSC1005	10000	1	10000

На Фондовой бирже Молдовы продан единый пакет 63,8865% вновь выпущенных акций Moldindconbank за 760,11 млн леев

Эти ценные бумаги (3173751 акция по цене 239,5 лея за штуку) от имени Правительства Молдовы приобрело Агентство публичной собственности для последующей продажи на Фондовой бирже Молдовы посредством аукциона «с молотка» единым пакетом.

В этом аукционе смогут принять участие как уже имеющийся потенциальный покупатель – компания Doverie-Invest (Болгария), подписавшая с Агентством публичной собственности предварительный контракт о покупке новых акций Moldindconbank, так и другие потенциальные покупатели, которые получают соответствующее предварительное разрешение Нацбанка. Победитель аукциона будет определен исключительно на основе цены, предложенной за акции.

Как сообщало ранее агентство InfoMarket, Правительство Молдовы приняло постановление о покупке и разгосударствлении акций Moldindconbank, а в дальнейшем Агентство публичной собственности выставит на продажу пакет акций.

Стоит отметить, что ранее аналогичная процедура была применена в отношении акций другого банка системного значения – Moldova-Agroindbank: выставленные на продажу вновь выпущенные 426365 акций (41,09%) проданы в ходе аукциона «с молотка» на Фондовой бирже Молдовы по установленной ранее начальной цене 1059,03 лея за штуку. Покупателем стал международный консорциум инвесторов в составе ЕБРР, Invalda INVL и Horizon Capital, который приобрел акции Moldova-Agroindbank за 451,53 млн леев (23,03 млн евро).

Moldindconbank – банк системного значения, второй по величине банк на рынке Молдовы. На его долю приходится около 23,2% депозитов физлиц, а его депонентами являются 604 тыс. человек. В то же время Moldindconbank занимает первое место по числу карт, находящихся в обращении, с долей в 37,8%. Через Moldindconbank проходит значительный объем простых и казначейских платежей, банк имеет важное значение для национальной экономики.

Нацбанк Молдовы проводит публичные консультации по проекту Положения о кредитной деятельности поставщиков небанковских платежных услуг

Этот документ был разработан в связи с внесением изменений в законодательство, согласно которым сфера деятельности платежных обществ, поставщиков почтовых услуг и компаний – эмитентов электронных денег (в целом поставщики небанковских платежных услуг) была расширена: теперь им разрешено выдавать кредиты пользователям.

В соответствии с принятыми в октябре 2018 г. поправками, Нацбанк должен разработать и утвердить соответствующие нормативные акты. Положение направлено на установление общих принципов осуществления кредитной деятельности поставщиками небанковских платежных услуг, определение основных требований, которые должны соблюдать небанковские поставщики платежных услуг. Как отмечается в пояснительной записке к документу, цель проекта – создание новых правил, связанных с кредитами, предоставляемыми небанковскими поставщиками платежных услуг, при одновременном обеспечении адекватного уровня защиты пользователей и всех вовлеченных в этот процесс сторон. В положении оговорены условия предоставления кредитов, классификация кредитов и процентов по ним, установление провизионов, связанных с кредитными рисками. Также описаны требования к отчетности и к обеспечению надзора в этой сфере.

Главное условие выдачи кредитов поставщиками небанковских платежных услуг – финансовые средства должны быть связаны исключительно с платежными услугами и только в случае упрощения осуществления платежных услуг, с соблюдением положений законодательства.

Отмечается, что, согласно установленным требованиям, небанковские поставщики платежных услуг смогут предоставлять кредиты, связанные с вышеупомянутыми платежными услугами, только в том случае, если кредит является вспомогательным и может предоставляться исключительно в связи с выполнением платежной операции, если средства покрыты через кредитную линию для пользователя платежного сервиса и / или выпуска платежных карт и других платежных инструментов.

НАРЭ опровергло информацию о возможном повышении в Молдове тарифов на природный газ и электроэнергию

В контексте появившейся в прессе информации относительно повышения тарифов на природный газ и электроэнергию Национальное агентство по регулированию энергетики сообщило, что это ложная информация, целью которой является введение потребителей в заблуждение.

«НАРЭ не обсуждало и не планировало такого повышения тарифов», – говорится в заявлении НАРЭ. Агентство заявило, что было уведомлено многими потребителями о такой информации, которую распространяют в том числе некоторые политики, что и побудило энергорегулятор опровергнуть это опровержение.

НАРЭ призвало СМИ официально перепроверять появляющуюся информацию касательно тарифов в агентстве, прежде чем публиковать ее.

В НАРЭ выразили открытость к максимально оперативному и эффективному сотрудничеству со СМИ, поскольку обе стороны заинтересованы в правильном информировании граждан и предотвращении введения их в заблуждение.

InfoMarket

Внешняя торговля ограничена реальностью

Национальное бюро статистики опубликовало информацию о внешней торговле Республики Молдова в 2018 году. Объем молдавского экспорта в прошлом году вырос на 11,6%, в сравнении с 2017 г., составив 2 млрд 706,9 млн долларов США.

Третий год подряд растет экспорт, после резкого падения в 2015 году, когда поставки молдавских товаров на внешние рынки упали на 15,9%. То же касается и импорта, чья «миссия» еще тяжелее, после спада в 2014-м, а также в следующем году на 25%.

Последние десять лет были самыми неспокойными для внешней торговли, спады чередуются с подъемами. Период восстановления обозначился в 2016 – 2018 гг.

Действительно, многие ждали прорыва в 2018 г. Экспорт должен превысить 3 млрд долларов США, импорт – 6 млрд долларов. Доля ЕС должна достичь 70% в совокупном экспорте. Прогнозы выглядели хорошо. Мы мечтали о подъеме внешней торговли в первой половине года.

И Министерство экономики и инфраструктуры ожидало рост экспорта на 25,8%, чуть более 3 млрд долларов США, а импорта – на 23,8%, почти до 6 млрд долларов США.

После первого полугодия были все основания ожидать серьезного роста – экспорт вырос на 27,9%, а импорт – на 25,39%. Росла доля стран ЕС, приближаясь к 70%. В конце года последовало снижение, особенно в последний квартал, и рост замедлился. Стоит ли переживать?

Понятно, что цифры еще предстоит анализировать при помощи всех инструментов, чтобы увидеть, почему замедлился рост по сравнению с первой половиной года. Важно, что сохра-

няется тенденция, появившаяся после 2014 года. То есть и экспорт, и импорт растут. Независимо, подтвердились прогнозы или нет, достигнут рекордный уровень.

Первые выводы официальной статистики говорят о том, что доля экспорта молдавских товаров увеличилась до 68,4%, по сравнению с 67,7% в 2017 году. На фоне слабого роста в промышленности и сельском хозяйстве, рост на 12,9% поставок молдавских товаров на внешние рынки впечатляет, с учетом роста на 9% реэкспорта иностранных товаров в 2018 году.

Во-вторых, доля ЕС неожиданно начала расти. Экспорт товаров в страны Европейского союза в прошлом году составил 68,8% в совокупном экспорте против 65,8% в 2017 году.

Согласно обновленным Национальным бюро статистики (НБС) данным, Румыния укрепила свои позиции в качестве основного рынка сбыта товаров из Республики Молдова после роста поставок молдавских товаров на румынский рынок в 2018 году на 31,9%, что почти в два раза больше, по сравнению с предыдущим годом, когда экспорт товаров вырос на 17,1%. Это второй по величине рост экспорта из Республики Молдова в Румынию после 2011 года, когда было зарегистрировано увеличение на 52,8%. Однако после снижения в 2012 году и анемического роста в течение следующих трех лет, Румыния зарегистрировала наибольшие успехи в экспорте молдавских товаров.

Согласно официальной статистике, экспорт из Республики Молдова на румынский рынок в прошлом году составил 792,3 млн долларов США, что в 3,5 раза больше, чем поставки, произведенные на крупнейшие по объему восточные рынки и рынок Российской Федерации, и на 377 млн долларов США больше, чем в страны СНГ.

По данным НБС, в 2018 году экспорт товаров составил в об-

щей сложности 2,7 млрд долларов США, увеличившись на 11,6%. Рост поставок на внешний рынок на 90% обусловлен ростом экспорта в Европейский союз на 16,6%. Три страны – члена Европейского союза – Румыния, Италия и Германия – заняли первые три позиции в рейтинге государств – партнеров во внешней торговле, доля которых в общем объеме молдавского экспорта составляет 48,8%.

В-третью очередь, но не в последнюю очередь, наибольшее влияние на рост экспорта оказал экспорт продовольственных продуктов, который увеличился на 22,7% по сравнению с предыдущим годом. Экспорт различных изделий ручной работы составил 22,6% от общего объема экспорта, а экспорт машин и оборудования – 21,7%.

Стабилизировать поставки молдавских товаров на рынки СНГ не удалось. Данные Национального бюро статистики также свидетельствуют о том, что доля стран Европейского союза в общем объеме молдавского экспорта увеличилась с 65,85% в 2017 году до 68,79% в 2018 году, в то время как доля стран СНГ сократилась с 19,09 до 15,37%, а доля Российской Федерации – до 8%.

Негативным фактором является увеличение разрыва между темпами роста экспорта и импорта: в 2017 г. соотношение составляло 18,6 против 20,2%, а в 2018 году стало еще больше – 11,6 и 19,3%.

Причина такого явления, согласно статистике, – увеличение торгового баланса в 2018 году до 3,1 млрд долларов США, то есть на 651,1 млн больше, по сравнению с 2017 годом.

Дефицит торгового баланса со странами ЕС составил 989,6 млн долларов США, со странами СНГ – миллиард, соответственно, на 197,3 млн долларов США и 290,1 млн долларов США больше, по сравнению с 2017 годом.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnfp.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС «Victoriabank» S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет IBAN MD24VI00002251311138MDL

9 банков Молдовы будут участвовать в программе кредитования молодых предпринимателей

Об этом сообщило Министерство финансов, отметив, что недавно запущенную программу кредитования молодых предпринимателей из фондов развития поддержали 9 финансовых учреждений, которые выступают посредниками. С ними уже подписаны соответствующие соглашения о сотрудничестве.

В частности, потенциальные заемщики могут обращаться в следующие финансовые учреждения: Moldindconbank; Mobiasbanca-Groupe Societe Generale; Moldova-Agroindbank; Comerțbank; Fincombank; Moldcredit; EuroCreditBank; Energbank; Procredit Bank.

Как отмечается, льготное кредитование для молодых людей по сниженным на 2 процентных пункта ставкам уже доступно в филиалах банков – партнеров по всей стране.

Главными условиями получения льготного кредитования для начинающих предпринимателей являются: возраст бенефициара должен составлять от 18 до 35 лет на момент подачи заявки на кредит; максимальная сумма субкредита – до 1,5 млн леев; приемлемые виды деятельности и цель финансируемых расходов – товары и услуги, включая оборотный капитал; молодые люди должны владеть не менее чем 75% от доли предприятия/бизнеса. Бенефициарами могут быть физические и юридические лица, зарегистрированные на территории Молдовы.

В Молдове уже 1400 бенефициаров приобрели жилье в рамках правительственной программы Prima Casa

Об этом сообщило Министерство финансов, отметив, что, в частности, квартиры приобрели 1021 молодая семья и 379 граждан, не состоящих в браке.

Посредством пяти банков, участвующих в программе, были выделены кредиты на 675 млн леев, а общий объем гарантий, предоставленных государством, составил примерно 337,5 млн леев. Средняя площадь приобретенного жилья составила 59,4 кв. метров, а общая стоимость – около 564,2 тыс. леев. Средний возраст бенефициаров составляет 31 год.

По данным Минфина, с момента запуска программы Prima Casa в марте 2018 г. и по состоянию на 11 февраля 2019 г. было зарегистрировано 1500 заявок на получение кредитов в рамках этой программы. При этом имеется 1399 активных госгарантий, 1 гарантия была погашена в связи с досрочным погашением кредита, 15 заявок были одобрены и скоро будут подписаны кредитные соглашения, 14 заявок переданы на рассмотрение комиссии, 27 запросов анализируются, 4 заявки были отклонены на том основании, что критерии приемлемости не были соблюдены, 40 заявок были отклонены банками по разным причинам.

В программе Prima Casa участвуют 5 банков: Moldova-Agroindbank, Moldindconbank, Victoriabank, Mobiasbanca-Groupe Societe Generale и Eximbank.

Правительственная программа Prima Casa была запущена по инициативе премьер-министра Павла Филипа 26 марта 2018 г. В этом году будут предоставлены еще 3000 кредитов для молодых людей и семей, желающих стать бенефициарами программы Prima Casa.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки: Moldpresa: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №: 1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Рамона НИКУЛЧА, Александру КИРТОКА.

Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC «Victoriabank», S.A., fil.11, Chișinău,
VIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket». Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы. Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «Edit Tipar Grup» SRL

Молдаване, работающие за границей, за 5 лет накопили 404 млрд леев

Примерно миллион молдавских граждан, уехавших на работу за последние пять лет в ЕС и СНГ, накопили около 404 млрд леев, которые хранятся в иностранных банках. Таковы данные Всемирного банка. Этот показатель в 1,4 раза выше суммы, которую молдаване хранят в молдавских банках.

Больше всего молдаване, работающие за границей, хранили средств в иностранных банках в 2017 году – 91,3 миллиарда леев или 51,2% от ВВП. После банковского кризиса 2014 года вклады наших соотечественников постоянно росли до конца 2014 года, достигнув 78,5 миллиарда леев, в 2015 – 76 миллиардов леев, а в 2016 – 83,7 миллиарда леев.

404 миллиарда леев, накопленные нашими гражданами за границей за пять лет, составляют около 404 тыс. леев на человека.

По данным Всемирного банка, один гражданин, работающий за рубежом, сберегает в среднем в 5-7 раз больше, чем пересылает в страну. В Республику Молдова ежегодно переводится около 1-1,2 миллиарда долларов США через системы переводов денег, это означает, что миллион молдаван в среднем откладывают по 80 миллиардов леев в год.

Известно, что суммы, переводимые мигрантами в страну, сокращаются по мере увеличения срока работы за рубежом. Большинство молдаван, покинувших страну в последние пять лет, скорее всего, переводят в Молдову суммы большие, чем те, кто выехал на работу 10-15 лет назад. Сбережения эмигрантов составляют 50%, это очень высокий показатель – как правило, их доходы ниже среднего, то есть кажется невозможным откладывать половину доходов. Если ежегодно в страну переводится 1,2 миллиарда долларов США, значит, как минимум не меньшая сумма вкладывается в банки в виде сбережений. Иначе говоря, молдаване, работающие за рубежом, располагают 29 миллиардами евро, и эти деньги по разным причинам в Молдову не поступают.

Понятно, что часть молдаван уже не вернется обратно, независимо от того, какие возможности будут предложены им в Молдове. Они уже интегрировались в странах пребывания, там родились дети, а здесь их ничего не ждет.

Кроме того, часть молдаван возвращается домой и начинает заниматься здесь бизнесом, но у властей нет четкой программы помощи таким людям. Есть программа I+1, но сумма средств, инвестированных из денежных переводов, превышает 2%. К тому же за последние годы в Республике Молдова ничего особого не происходит – образование катится назад, а деловая среда выдыхается.

ОБЪЕМ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ ВЫРОС НА 5,6%

Денежные переводы в Молдову через банки в пользу физлиц из стран СНГ в 2018 г. сократились на 14,5%, а из стран ЕС – выросли на 24,2%, в сравнении с 2017 г.

По информации Нацбанка Молдовы, совокупный объем денежных переводов в Молдову через банки в пользу физлиц в 2018 г. составил 1 млрд 266,84 млн долларов, увеличившись на 5,6% (+66,87 млн), в сравнении с 2017 г. По данным НБМ, в 2013 – 2018 гг. была отмечена тенденция уменьшения денежных переводов в Молдову из стран СНГ и увеличения переводов из стран ЕС. В частности, доля стран СНГ в общем объеме денежных переводов в Молдову снизилась с 66,3% в 2013 г. до 28,3% в 2018 г., а доля стран Евросоюза повысилась за тот же период с 18,6 до 40,4%. При этом еще в 2017 г. доля переводов из стран СНГ составляла 34,9%, а из стран ЕС – 34,4%. Соответственно, доля переводов в Молдову из стран, не входящих в ЕС и СНГ, выросла с 15,1% в 2013 г. до 30,7% в 2017 г. и до 31,3% – в 2018 г.

В НБМ сообщили, что в целом из общего объема денежных переводов в Молдову из-за рубежа в пользу физлиц через банки, которые составили в 2018 г. около 83,7% переводов (1 млрд 266,84 млн долларов), поступило посредством разных систем денежных переводов (в долларах США, евро и российских рублях), в основном без открытия банковских счетов, а остальные 16,3% были переведены на банковские счета (в разных валютах) посредством системы SWIFT. В целом наибольшая сумма из общего объема денежных переводов в 2018 г. традиционно поступила в Молдову из России, на долю которой пришлось 27,1% от общего объема денежных переводов в нашу страну в прошлом году, что составило 343 млн долларов (спад на 14,8%, в сравнении с предыдущим годом).

Далее по объемам переводов в 2018 г. следуют: Израиль – 224,57 млн долларов (рост на 9,5% к 2017 г.); Италия – 143,83 млн (+9,6%); США – 105,01 млн (+10,4%); Германия – 82,76 млн (+43,8%); Великобритания – 71,65 млн (+23,8%); Франция – 47,25 млн (+40,6%); Испания – 16,95 млн (+23,4%); Ирландия – 16,15 млн (+31,2%); Чехия – 15,44 млн (+45,1%); Турция – 15,42 млн (+0,8%); Румыния – 14,09 млн (+39,5%); Португалия – 13,79 млн (+33,5%); Польша – 11,79 млн (+3,5%); Бельгия – 11,01 млн (+29,1%); Кипр – 7,72 млн (+3,9%); Канада – 6,59 млн (-0,6%); Греция – 6,17 млн (+18,7%); ОАЭ – 5,98 млн (-23%); Украина – 5,46 млн (+3,4%) и Казахстан – 3,34 млн (-22,9%). Денежные переводы из вышеназ-

ванных стран, включая Россию, составили 1 млрд 181,83 млн долларов (93,3% от общего объема денежных переводов в Молдову в 2018 г.).

МИГРАЦИЯ – ЕДИНСТВЕННЫЙ СПОСОБ ЗАРАБОТАТЬ ДЛЯ СЕЛЬСКИХ ЖИТЕЛЕЙ

Таким образом, учитывая, что экономика Республики Молдова растет ниже своих возможностей, миграция остается практически единственной возможностью для сельского населения получить достойные доходы и спастись от бедности. Вероятно, сложная ситуация на селе сохранится в среднесрочной перспективе, поэтому сельское население будет и в дальнейшем уезжать из страны. Самые бедные слои населения больше всего тратят на питание, коммунальные услуги, что делает их уязвимыми перед экономическими потрясениями. Кроме финансового неравенства, самые уязвимые группы (женщины, инвалиды, пожилые люди) подвержены социальному неравенству в сфере образования, здравоохранения, доступа к качественным услугам и т. д. Откладывать сбережения из заработной платы в Республике Молдова практически невозможно, это не касается части населения Кишинева.

Жители Кишинева получают самые высокие зарплаты, жители Юга получают самые низкие зарплаты, что говорит о неоднородном развитии экономических зон страны. Ежемесячно городское население тратит примерно на 43,5% больше, чем сельские жители, отсюда более высокие расходы на питание в общих расходах на селе 44,8% (в городе – 39,6%). В период с 2010 по 2015 год средние доходы населения выросли в два раза, разрыв между жителями городов и сел увеличился. Разница в доходах между ними удвоилась с 23,6% в 2010 году до 42% в 2015 году. Неравенство усиливается и в сфере доступа к качественным коммунальным услугам на селе. На фоне отсутствия заметного экономического роста на селе, только денежные переводы могут обеспечить потребление.

Одной из самых уязвимых групп являются пенсионеры. Уровень бедности среди пенсионеров составляет 14,6%, что в 1,3 раза выше среднего показателя по стране. Уязвимость этой категории лиц вызвана низкими пенсиями, являющимися основным источником дохода.

Виктор УРСУ

В Молдове состоялся официальный запуск строительства газопровода «Унгены – Кишинев», проект стоимостью 93 млн евро планируется завершить до конца 2019 г.

В мероприятии, посвященном официальному запуску работ по второму этапу Проекта газового взаимоподключения между Молдовой и Румынией «Яссы – Унгены – Кишинев», приняли участие премьер-министр Молдовы Павел Филип, вице-премьер Румынии Анна Бирчалл, гендиректор компании Transgaz Ион Стериан, администраторы компаний Eurotransgaz и Vestmoldtransgaz, председатель Совета директоров компании ACI CLUJ – застройщика, участвующего в проекте и др. Они назвали проект стратегическим, как для Молдовы, так и Румынии в целом и компании Transgaz в частности.

Гендиректор Transgaz Ион Стериан подчеркнул, что компания очень серьезно относится к роли и обязательствам в качестве регионального игрока в энергетическом секторе.

«Мы несем ответственность за обязательства, которые взяли на себя Румыния и наша компания. Строительство газопровода «Унгены – Кишинев» будет способствовать модернизации и развитию существующей энергетической инфраструктуры, повышению эффективности энергетического сектора Молдовы, обеспечению механизма устойчивого развития национальной экономики и подключению Молдовы к европейскому энергетическому рынку. Проект представляет собой геополитическую выгоду, направленную на снижение энергетической зависимости Молдовы посредством альтернативного маршрута, а также внесет вклад в общее укрепление проевропейского пути страны», – заявил гендиректор Transgaz.

Он отметил, что у компании есть финансирование для строительства газопровода «Унгены – Кишинев». В частности, в январе для финансирования проекта был подписан контракт на 38 млн евро с Европейским инвестиционным банком. 14 января администраторы компаний Eurotransgaz и Vestmoldtransgaz подписали контракт на строительство с победителем торгов – ассоциацией румынских компаний ACI CLUJ, IMSAT SERVICE и ABCONY SERV.

Ион Стериан уточнил на открытии, что был дан старт строительству операционного комплекса компании Vestmoldtransgaz, который будет построен рядом с Государственным аграрным университетом в Кишиневе на площади более 4 гектаров и будет состоять из 6-ти корпусов. Комплекс будет нацелен на обеспечение функциональности газотранспортной системы путем мониторинга и управления процессом постоянного потока природного газа из одной газотранспортной системы в другую, централизации и интерпретации данных об аварийных утечках газа, обеспечения целостности газопровода, мониторинга качества газа и т. д.

Ион Стериан отметил, что строительство газопровода «Унгены – Кишинев» должно быть завершено, согласно контракту, за 23 месяца, но будут приложены усилия, чтобы завершить его до конца этого года. Он подчеркнул также, что были предприняты шаги и для развития проекта газового взаимоподключения между Молдовой и Румынией через газопровод «Яссы – Унгены – Кишинев». В частности, для строительства участка газопровода Онешть – Герэшь (104 км), строительства газопровода Герэшь – Лецкань (протяженностью 65 км), строительства двух компрессорных станций в Онешть (уезд Бакау) и Герэшь (уезд Нямц).

Благодаря реализации этого проекта будут расширены существующие газопроводы и увеличены возможности транспортировки газа по ним, особенно зимой.

Румыния предоставит Молдове 15 млн евро на проекты в области защиты окружающей среды, адаптации к изменению климата и сокращения выбросов парниковых газов

Как сообщили в Министерстве сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды, речь идет о четырех проектах, финансируемых в рамках действующего Соглашения между Румынией и Молдовой о предоставлении гранта технической и финансовой помощи в размере 100 млн евро.

Первый проект направлен на устранение источников прямого загрязнения подземных вод путем закрытия поврежденных / заброшенных скважин и оценки возможности их сохранения (бюджет – 2,65 млн евро). В рамках проекта будет проведена работа по сохранению или ликвидации 900 скважин, расположенных в 26 районах страны.

Второй проект направлен на поиск решения для адаптации к изменению климата бассейна реки Бык. Бюджет проекта – 10 млн евро. За его исполнение отвечает Примэрия мун. Кишинева. Проект предусматривает снижение воздействия наводнений на площади минимум 500 га городского пространства, и минимум 100 га земли в Страшенском районе, а также поддержание минимального объема воды при засухе. Также планируется уборка, укрепление берегов реки и установка оборудования для технического контроля потока / удержания воды.

В рамках третьего проекта будут восстановлены и поддерживаться прибрежные экосистемы озер в районе Нижнего Прута – Манта и Белеу. Бюджет проекта составляет 1,5 млн евро. Он предусматривает реконструкцию и восстановление гидрологического режима озер Белеу и Манта, совершенствование системы управления биоразнообразием и природными ресурсами, снижение степени засорения озер и поддержание миграции перелетных птиц путем улучшения условий для гнездования и питания.

Четвертый проект направлен на сокращение выбросов парниковых газов. Бюджет проекта составит 955 тыс. евро (105 тыс. евро – вклад Молдовы). Средства будут выделены на оснащение ГП «Центр управления опасными отходами» складами, оборудованными для управления определенными потоками опасных отходов, инструментами и специальными транспортными средствами.

InfoMarket